

VINERI • 27 OCTOMBRIE 2006 • ANUL LVI NR. 43

FOAIA

FONDAT ÎN 1951 80 ANI

românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

Doi frați români pe străzile Budapestei în 1956

„Ce zici, sunt româncă adevărată?”

Mormintele străbunilor

CALENDAR ORTODOX

30 octombrie, luni – Sf. Mc.: Zenovie ep. și sora sa Zevnovia; Sf. Ap. Cleopa
31 octombrie, marți – Sf. Apostoli: Stahie, Amplie, Urban, Aristobul și Naracis
1 noiembrie, miercuri – Sf. Doctori fără de arginți Cosma și Damian
2 noiembrie, joi – Sf. Mc.: Achindin, Pigasie, Aftonie, Elpidifor și Agapie
3 noiembrie, vineri – Sf. M.: Acheptima ep., Iosif preotul și Aitala diaconul
4 noiembrie, sâmbătă – Cuv. Ioanichie cel Mare; Sf. Mucenici Nicandru ep. și Ermeu preotul
5 noiembrie, duminică – Sf. Mucenici Galaction și Pistimia; Sf. Mucenici Timotei, Teofil și Teotim

AGENDĂ

30 octombrie

1930 – premiera filmului „Ciuleandra”, prima ecranizare după Liviu Rebreanu, dar și primul film sonor vorbit în românește.

31 octombrie

1820 – s-a născut pictorul Gheorghe Tătărescu.
1881 – s-a născut Eugen Lovinescu, scriitor și istoric literar.

1 noiembrie

1599 – intrarea triumfală a lui Mihai Viteazul în Alba Iulia.

2 noiembrie

1784 – marea răscoală țărănească din Transilvania, condusă de Horea, Cloșca și Crișan.
1869 – s-a născut poeta Iulia Hasdeu.

3 noiembrie

1777 – a fost înființată, la Buda, Universitatea „Eötvös Loránd” (ELTE), în cadrul căreia funcționează și o catedră de limba română.

4 noiembrie

1922 – a fost descoperit mormântul faraonului Tutankhamon de către arheologul britanic Howard Carter.
1970 – a murit, la București, Tudor Mușatescu, poet, prozator, dramaturg și umorist.

5 noiembrie

1880 – s-a născut, la Pașcani, scriitorul Mihail Sadoveanu.

Citatul săptămânii

”

„Este ceva care ne leagă pe toți... de la copilul care s-a născut cu 2000 de ani în urmă până la cel care se va naște ultimul pe acest Pământ. Nu ține de religie, nici de cultură, nici de limbă sau de vreun trib. Ceva care ne aduce împreună. Acel ceva se numește... LUPTĂ.”

”

România

UE a aprobat oficial aderarea României

Miniștrii de externe ai statelor membre ale Uniunii Europene au aprobat marți, 17 octombrie, în mod oficial, la reuniunea de la Luxemburg, raportul Comisiei Europene de la finele lunii septembrie privind aderarea României și a Bulgariei la Uniunea Europeană la 1 ianuarie 2007, alături de celelalte 25 de state membre.

Raportul Comisiei Europene recomandă aderarea României și Bulgariei la UE la 1 ianuarie 2007: „Consiliul... dorește să ureze bun-venit Bulgariei și României, ca membre ale UE,

la 1 ianuarie 2007”, se arată într-o declarație aprobată în cursul reuniunii lunare a miniștrilor de externe din blocul comunitar. Miniștrii au cerut Sofiei și Bucureștilor să continue reformele și au declarat că sprijină propunerea Comisiei

Europene de monitorizare a progreselor înregistrate în domeniul judiciar și al luptei împotriva crimei organizate și a corupției. Șefii de state și de guverne ai UE urmează să ia act și ei, la summit-ul din decembrie, de decizia Comisiei. R.P.

Budapesta

„Pentru cultura minorităților”

Institutul Cultural Maghiar a înființat recent o distincție pentru recunoașterea activității culturale a minorităților naționale și etnice din Ungaria.

Distincția „Pro cultura minoritatum Hungarie”, adică „Pentru cultura minorităților din Ungaria” se va acorda acelor persoane sau organizații, care au desfășurat o activitate laudabilă pentru păstrarea, dezvoltarea patrimoniului cultural în limba maternă a minorităților naționale și etnice din Ungaria: bulgari, țigani, greci, croați, polonezi, germani, armeni, români, rusini, sârbi, slovaci, sloveni, ucraineni. Persoana sau organizația contribuie la conviețuirea popoarelor din Bazinul Carpatic, conviețuire bazată pe toleran-

ță. Aceste domenii sunt de exemplu viața publică culturală, artă, mass-media de naționalitate, mecenajul culturii de naționalitate etc.

Cele 8 distincții vor fi înmânate la 17 decembrie, la Gala Naționalităților, cu ocazia Zilei Minorităților Naționale și Etnice din Ungaria.

Recomandările pentru această distincție vor fi făcute prin fișa de propunere care poate fi obținută de pe site-ul www.erikanet.hu sau cerute la numărul de telefon 06-1/225-6043, 225-6041. Propunerile vor fi trimise la adresa Institutului Cultural Maghiar până pe 3 noiembrie, la adresa: MMI „Gala Naționalităților”, 1011 Budapesta, piața Corvin nr. 8.

R. Pățaș

Chitighaz

Distincție pentru fosta notărită

În fiecare an, pe 23 octombrie, autogovernarea locală din Chitighaz acordă o distincție unui cetățean de onoare al Chitighazului.

Anul acesta, după depunerea de coroane la monumentul eroilor români și maghiari, căzuți în lupta pentru libertate din anul 1956, cei prezenți au fost invitați în incinta primăriei, unde a avut loc o ședință festivă a consiliului local. Aici Valeria Stejan Stégermájer a fost distinsă cu medalia de onoare pentru cei 40 de ani de activitate, din care 33 de ani a slujit cu sârguință și corectitudine ca notar al primăriei Chitighaz.

A.L. Crișan

Seghedin

Excursie în Valea Arieșului

Asociația Culturală a Românilor din Seghedin organizează la sfârșitul acestei săptămâni, între 28-30 octombrie, o excursie în Valea Arieșului. Aceasta se numără printre cele mai interesante zone turistice din România. Traseul cuprinde o parte din regiunea carstică a munților Bi-

horului, cel mai mare ghețar fosil și rezervații ale naturii. De asemenea, aici se află zona cu cel mai mare număr de așezări la înălțime din Carpați. Români din Seghedin vor vizita și satul Albac, satul de naștere a lui Horea.

E. Iova

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaiă românească aparține autorilor. Foaiă românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

50 de ani de la Revoluția maghiară

Doi frați români pe străzile Budapestei în 1956

La 50 de ani după revoluția din Ungaria... la 50 de ani după lupta pentru independență... la 50 de ani după zeci de mii de victime... la 50 de ani după ce a lăsat războaiele speranțe într-un trai mai bun... acum, după o jumătate de veac, ne amintim de cei care în 1956 au avut curajul să se împotrivescă regimului dictatorial, unei ideologii false. Lupta nu putea fi victorioasă, însă dorința oamenilor de a trăi în libertate a supraviețuit, atenționând puterile că autoritatea lor este limitată.

Jos comunismul

Revoluția și lupta pentru independență din Ungaria a pornit, la Budapesta, în ziua de 23 octombrie 1956. Revoluția a început împotriva dictaturii bolșevice sub conducătorul Rákosi Mátyás și împotriva ocupației sovietice. În 1953, Ungaria era tulburată, agitată de conducerea stalinistă. 40 de mii de oameni nevinovați erau arestați și băgați în pușcărie sub supravegherea poliției ÁVH, 13 mii de capete au fost exilați și interziși să intre în Budapesta. Între 1950 și 1953, un milion de oameni erau sub procedură juridică de procuratură, din doi oameni unul era acuzat. În 18 iulie 1956, Rákosi Mátyás a fost forțat să demisioneze din funcția de Secretar General al Partidului Comunist, și a fost înlocuit de Gerő Ernő.

În 23 octombrie 1956, sute de mii de unguri au cerut demisionarea guvernului bolșevic opresiv, în aceeași zi milioane de oameni au participat și au susținut revolta. Drapelul maghiar cu emblema comunistă a fost dat jos. Spre seara din 23 octombrie 1956, studenții de la Universitatea Tehnică au demonstrat în bulevardul Bem cu o mică solidaritate de pro-Gomułka. Foarte rapid a și tractat pe alții cu intenția schimbării din demonstrație la protest.

Pe străzile Capitalei

Atunci, printre mulțimea revoltată se aflau și români de-ai noștri. Frații Gheorghe și Tiberiu Hotăran din Iula, trăiau pe atunci în Capitală. Gheorghe era căsătorit, iar Tiberiu lucra și frecventa un curs de finanțe. Gheorghe a căzut victimă luptei, însă Tiberiu a supraviețuit, s-a întors acasă la Iula, la părinți, iar astăzi, la o vârstă înaintată,

mulțimea și cei în contra cărora aceștia s-au revoltat. Eu mă uimeam mereu cum oamenii se descurcă cu armele găsite, părăsite de poliști. Eu, de fapt, urmăream toate evenimentele din Budapesta. Seara mergeam acasă, dimineața mergeam la locul de muncă, până când mai aveam de lucru, apoi urmăream din nou luptele.

– Cum au fost acele zile revoluționare?

– Nu ploua niciodată în timpul luptelor, cerul era mereu senin, favorabil pentru revoluție. Atmosfera era emoționantă. Mergeam pe străzi și oamenii strigau: „E revoluție!” Revoluția a început în fața clădirii Radioului și după ce nu le-a fost îngă-

Tiberiu Hotăran

Mormântul
lui Gh. Hotăran,
în cimitirul
din Iula

tată, este cantorul bisericii ortodoxe din Orașul Mic Românesc din Iula. Tiberiu Hotăran își aduce aminte de evenimentele din toamna anului 1956 fiind cuprins de emoții. Atunci era foarte tânăr. Avea doar 18 ani.

– Există printre revoluționarii unii care se revoltă în mod intens și alții care o fac doar artificial. Majoritatea revoluționarilor din 1956 vroiau o viață, un trai mai bun, și, bineînțeles, erau printre ei și persoane care se foloseau de haosul de atunci. Erau în mulțime tot felul de oameni. Toată lumea trăia foarte rău și tânjeau după ceva mai bun, doreau să se elibereze de ideologiile false ale regimului.

– Nu v-a fost frică?

– Nu, deloc. Eram ușurați. Ne simțeam liberi. Ne-am dat seama imediat care sunt cele două părți: era

duit revoluționarilor să citească la radio cele 12 puncte, a pornit lupta adevărată. Nu se știe cine a început lupta. Oamenii au fost îndemnați de interesele lor dezamăgite. Concepție nu au avut. Luptau doar din dezamăgire. În ziua a doua sau a treia m-am urcat și eu într-un tanc, mergeam pe strada Rákóczi spre Radio. Atunci l-am întâlnit ultima oară pe fratele meu Gheorghe... El mi-a zis să mă dau jos, dar eu vroiam să mă duc mai departe. Mă conducea curiozitatea. Această curiozitate pe unii i-a și omorât.

– Și fratele Dvs. a fost îndemnat de aceeași curiozitate?

– Da, bineînțeles. Numai că el nu a avut norocul să scape. Nici fratele meu nu a fost revoluționar, doar că a fugit printre case și nu a scăpat.

(Continuare în pag. a 5-a)

În Bihor soarele apune mai târziu

Un român bihorean get-beget s-a dus deunăzi să voteze. Știa el că legile s-au schimbat și numai aceia pot să voteze pentru viitori conducători locali ai naționalității lui, care s-au înscris pe o listă. Omul nostru a și făcut acest lucru, la timpul lui, ca un bun gospodar, care nu întârzie nici un termen, care ține ordine în viața lui, și acum, la o vârstă mai înaintată. Deci, era normal să se înscrie – fără nici o rușine – pe lista naționalității din care face parte, la fel ca toți moșii și strămoșii lui. Însă în ziua alegerilor, surpriză: i se spune că nu poate vota pentru că nu figurează pe lista românilor! „Eu? Cel mai mare român din tot Bihorul?”, se întreabă omul nostru. „Eu nu sunt pe lista românească?”

Furiș și supărat foc, rezemat pe bastonul lui, s-a dus până acasă să-și aducă foaia în care este anunțat că „el este român” și este scris pe lista electorală a românilor. Întâmplarea s-a terminat totuși cu happy end: românul bihorean get-beget a votat pe candidații românilor și s-a întors acasă bucuros că și-a făcut datoria față de neamul lui.

Bătrân și bolnav, cu siguranță s-a întrebat: oare voi mai putea vota și peste patru ani? Ce va fi cu Bihorul meu drag peste ani și ani? Cu Bihorul meu românesc... Cu acel petec de pământ, care – deocamdată – este tăiat în două de o graniță. Unde s-au născut, au crescut și și-au găsit rostul vieții atâția din strămoșii lui. Unde soarele apune cu câteva minute mai târziu decât dincolo de munții Bihorului. Unde credința și limba este aceeași. A fost aceeași. Ar trebui să fie aceeași.

Prin acest vot, personajul nostru a demonstrat că îl interesează, îl doare de viitorul satului și neamului său. Și ca el mai sunt câțiva. Poate nu mulți, dar destui ca să mai putem crede în „învierea” românismului pe acele meleaguri. Însă această înviere se va putea face numai prin reinviatarea limbii părinților și bunicilor noștri. Și nu prin crearea și susținerea unor instituții false, nu prin oamenii cu vorbă dulceagă ungurească, care spun că doar aceea e important „ce simțim, nu cum vorbim”. De parcă ai putea simți altfel de cum gândești, altfel de cum vorbești. Nu poate să simtă „românește” mai mult de o singură generație. Nu are cum. Și să fim bine înțeleși, nu acuzăm oamenii simpli, care s-au trezit în această situație fără voia lor. Nu-i acuzăm nici pe cei care și-au lăsat limba în condiții extreme de grele, din cauze care, de cele mai multe ori, depășeau puterea de suferință a unui om. (Poate despre multele cauze care au dus la asimilarea masivă din Bihor, cât și despre persecuțiile – da, nu trebuie să ne ferim de termen – la care au fost supuși oamenii pentru a se maghiariza va trebui să facem o dezbatere separată.) Nu, nu oamenii sunt de vină, vinovați sunt cei ce spun că nu se poate. Ba se poate.

Așa cum unele triburi indiene sau grupuri africane au reușit să reinvie, să reinvețe limbi aproape moarte, așa cum evreii au reușit să-și recupereze limba ebraică pe care n-o mai vorbea nimeni, de ce nu ne-ar putea reuși și nouă, la doar câțiva kilometri de țara-mamă, cu două luni înainte de dispariția graniței, să luăm decizia: „vrem să știm limba părinților”. Ceea ce s-a inventat deja, nu mai are nevoie de prea multă filozofie. Școlile noastre sunt dotate cu aparatură tehnică. Orice copil, fără nici un sacrificiu material, poate să corespundă cu prietenii de limbă română. Orice profesor ar fi primit oricând la o școală din România să se perfecționeze, să cunoască mai bine obiceiurile, cultura, viața de zi cu zi a poporului despre care predă. În plus, există experiența celor care au făcut deja acest lucru. Există programe speciale pentru recuperarea limbilor pierdute care au fost aplicate cu succes în alte țări. Sunt accesibile și sunt gratuite. Trebuie doar să vrem.

Bihorul apusean va săraci dacă cei care, fie ei de credință unită sau neunită, nu se vor mai ruga în românește, dacă pe străzi nu se va mai auzi „bună, vecine, ce mai faci?”, dacă mamele nu le vor mai zice odraslelor lor „lumina mea”, dacă oamenii vor uita să-și spună unul altuia „Mulțumim!” sau „Dumnezeu și te trăiască!”.

Nu vom fura de la nimeni nimic, nu-i vom jigni pe alții, dacă vom redobândi ceea ce ne aparține din vecii vecilor. Și, nu în ultimul rând, nimeni nu s-ar mai putea folosi de acest județ de parcă ar fi o zonă ocupată, cu niște oameni pe care poți să-i duci cu zăhărelul. Ne place, nu ne place, trebuie să recunoaștem că Bihorul este rana noastră deschisă, buba românilor din Ungaria, care – dacă o tratăm cum trebuie – se mai poate vindeca, dar dacă nu, va face cangrenă și ne va costa viața.

Eva Iova

Flori, steaguri și tensiuni la Budapesta

În Piața Kossuth din Budapesta, unde de peste o lună au loc zilnic manifestații antiguvernamentale, luni, 23 octombrie, au fost organizate ceremoniile ocazionate de împlinirea unui jubileu de la evenimentele din octombrie 1956. Președintele *Sólyom László* a deschis oficial ceremonia prin salutarea gărzii de onoare în timpul intonării imnului național și a coborârii în bernă a drapelului. 50 de delegații străine, regi, șefi de stat și de guverne, personalități marcante ale vieții internaționale au onorat cu prezența această manifestare.

Alături de șeful statului ungar s-au aflat premierul *Gyurcsány Ferenc*, președintele Camerei Deputaților, *Szili Katalin*, președintele Curții Constituționale, *Bihari Mihály*, și al Curții Supreme de Justiție, *Lomnici Zoltán*. Printre oaspeții de seamă s-au numărat președintele Comisiei Europene, *Jose Manuel Barroso*, secretarul general al Alianței Nord-Atlantice, *Jaap de Hoop Scheffer*, și regele Spaniei. Delegația americană a fost condusă de guvernatorul statului New York, *George Pataki*, ai cărui bunici paterni au emigrat din Ungaria. Din partea României a fost prezent premierul *Călin Popescu Tăriceanu*.

Primul ministru român a avut luni și o întrevedere tête-à-tête cu premierul Ungariei, *Gyurcsány Ferenc*. Cei doi au discutat despre sedința comună a celor două guverne, care va avea loc în luna noiembrie. O altă temă abordată a fost legată de colaborarea dintre cele două țări în perspectiva apropiatei aderări a României la UE.

Participanții la manifesta-re au depus jerbe de flori la monumentul victimelor tragicelor evenimente din 1956, când poporul ungar s-a ridicat împotriva regimului sovietic, iar insurecția a fost reprimată cu brutalitate de tancurile Moscovei. Localnicii și turiștii din Bu-

dapesta au aprins candelă și lumânări pe bulevardul *Andrássy*, în locul unde au căzut mulți dintre revoluționari în '56. În apropiere a fost organizată o expoziție cu autobuze, mașini de pompieri, camioane și tancuri sovietice din perioada Revoluției. Acțiunile de comemorare s-au desfășurat în condiții de securitate spori-

tă, întrucât situația politică de la Budapesta continuă să rămână instabilă.

Piața Kossuth a fost înconjurată de cordoane ale poliției. Pe străzile din centrul capitalei ungare, grupuri de tineri care au participat la protestele antiguvernamentale au încercat să perturbe ordinea publică și să blocheze transportul în comun. Manifestările au fost însă umbrite de altercațiile dintre poliția metropolitană și protestatarii strânși încă de duminică seara în centrul orașului, care cereau vehement demisia premierului socialist *Gyurcsány*. Luni dimineața, poliția a operat arestări în rândurile demonstranților, în ciuda măsurilor extraordinare de securitate luate pentru eveniment. Seara, violențele de stradă s-au intensificat, forțele de ordine folosind gloanțe de cauciuc, gaze lacrimogene și tunuri cu apă împotriva protestatarilor de extremă-dreaptă aflați în Piața Elisabeta, din centrul Capitalei, nu departe de Parlament.

A.L.C.

Subvenții din fondul de intervenție

Conducerea Oficiului pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria (OMNEU) a decis recent despre acordarea a noi subvenții asigurate pe bază de concurs din fondul de intervenție. Au primit pe această cale un sprijin bănesc de câte 600 de mii de forinți primăriile din *Apatu* și *Săcal*, cu scopul finanțării suplimentare a funcționării școlilor generale în care se predă și limba română. Căminului Cultural „Gh. Dulău” din *Micherechi* i s-a acordat 400 de mii de forinți pentru completarea costumației Echipei de dansuri populare „Gh. Nistor”. Institutul de Cercetări al Românilor din Ungaria a primit de la OMNEU o subvenție de 1,5 milioane de forinți pentru acoperirea unor cheltuieli de funcționare ale instituției de prestigiu.

Șt. F.

Protestul apatenilor

Pentru a înlătura confuziile apărute în urma protestului credincioșilor români din *Apatu* (vezi *Foaia*, nr. 40, pag. 5), publicăm semnăturile scanate ale scrisorii sosite la redacția noastră. În scrisoarea deschisă pe care am publicat-o acum două săptămâni n-am putut publica semnăturile Consiliului Parohial, deoarece prin poștă scrisoarea ne-a parvenit după încheierea ediției.

Comemorare la Apatu

La sfârșitul săptămânii trecute a avut loc, la *Apatu*, o festivitate de aniversare a 50 de ani de la Revoluția și lupta pentru libertate din 1956. În fața primăriei, primarul *Tarsohy Attila* a ținut o cuvântare despre importanța mișcării revoluționarilor maghiari, după care conducerea localității, reprezentanții bisericilor și ai autoguvernării românești din *Apatu*, au depus coroane de flori la placa memorială așezată în cinstea eroilor din '56. (În imagine: reprezentanții bisericii ortodoxe române)

V. J.

(Urmare din pag. a 3-a)

Piețele erau pline de oameni, însă după câte-un șir de descărcături de armă, străzile s-au golit. Cei care ieșeau în stradă, erau luați apoi de mulțime. După ce au venit trupele rusești, nu s-a mai putut ieși din acea situație. Cred că nimeni nu mai cunoștea clar situația. A fost un haos total.

Cu pistolul pentru libertate

Mulți soldați maghiari s-au alăturat protestatorilor, au scos steaua sovietică din șapcă și le-au aruncat la gunoi, au traversat Dunărea spre clădirea Parlamentului. Cel puțin erau 100.000. Punctul schimbător a fost când poliția securității maghiare numită ÁVH a deschis focul și a omorât sute de oameni.

– Nu exista speranță fără luptă, îmi explică necesitatea armelor interlocutorul meu. Imaginați-vă că trăiți o viață liniștită și de-odată intervine un eveniment tragic, care nu poate fi comparat cu nimic. Aceeași situație era și în ziua de 23 octombrie 1956. Din 1945 până în 1956 am trăit sub conducerea dictatorială a regimului comunist, care a acuzat toți cetățenii cu ceva. Trăiam în frică. Însă oamenii nu mai puteau rezista. A venit o ocazie când grupul, care a întocmit cererile de 12 puncte, a pornit cu mașini de la Universitate la Radio. La acest grup m-am alăturat și eu, care lucram pe atunci în Budapesta. Eu eram un cetățean simplu. Tot mai mulți oameni erau pe străzi, iar numărul lor s-a înmulțit în continuu. Eram

50 de ani de la Revoluția maghiară

Doi frați români pe străzile Budapestei în 1956

uimit de ceea ce se întâmpla. După o dictatură atât de groaznică simțeam bucuria libertății.

– Dumneavoastră ați avut armă?

– Și eu am avut un pistol, pe care mi l-a dat în mână un polițist, care a fugit. A fost o situație foarte ciudată. Nu știam cum să mă despart de el. L-am folosit numai pentru a împușca într-un bec, dar am greșit.

– Care a fost țelul final al luptelor?

– Scopul nu a fost să ne luptăm în mod terorist, ci să ne câștigăm libertatea. Acest lucru îl striga mereu mulțimea.

Un vis spulberat

Uniunea Sovietică a plănuisit o acțiune cu interven-

ție militară în Ungaria din aprilie, din cauza situației interne din țară, când rușii au auzit că Rákosi a plănuisit eliminarea de un număr mare de intelectuali maghiari, iar Gerő și-a pierdut controlul asupra țării. Intervenția rușilor a avut loc pe data 23 octombrie 1956. Această intervenție era confundată din punct de vedere politic. Trupele sovietice s-au luptat în Budapesta, în restul țării era foarte liniștit. Comandanții sovietici negociau cu revoluționarii în cazuri de focuri locale. În câteva regiuni, forțele sovietice au încercat să stingă activitatea revoluționară.

Nagy Imre a fost desemnat ca prim-ministru de partidul comunist maghiar. Foarte rapid s-a dovedit că el era împotriva intervenției trupelor armatei ruse, Nagy Imre primind siguranță de la Yuri Andropov că Uniunea Sovietică nu va folosi violență de a opri revoluția maghiară. Partide politice care erau interzise în perioada 1945–1949 au apărut din nou în scena politică. În numai treisprezece zile, în Ungaria s-a revenit la sistemul pluripartid, a fost cerută retragerea trupelor sovietice și ieșirea țării din Pactul de la Varșovia și a fost proclamată neutralitatea. La 4 noiembrie, sub privirile indifferente ale Occidentului, agresiunea trupelor sovietice amână, pentru aproape

jumătate de secol, visul de libertate al maghiarilor.

Durere și speranță

La 4 noiembrie 1956 au intrat din nou în Ungaria trupele sovietice. Uniunea Sovietică justifică intervenția militară rusă pe bază de responsabilitate față de Pactul de la Varșovia prin formarea guvernului Kádár János din 3 noiembrie 1956. Ținta a fost Budapesta, care a fost bombardată prin artileria rusă, acțiunea continuând până ce consiliul muncitoresc, studenții și intelectuali au cerut încetarea focului în 10 noiembrie. Rezistența revoluționară s-a sfârșit prin masacru în 10–11 noiembrie. Se estimează că în revoluție și-au pierdut viața 25.000 maghiari și 7.000 de ruși. După aceste evenimente, în jur de 4 milioane de unguri au părăsit țara.

– Ce credeți, care au fost meritele evenimentelor din 1956?, îl întreb pe domnul Hotăran.

– Revoluția și lupta pentru libertate nu s-a realizat cum ar fi vrut toată lumea. Toți cetățenii Ungariei au

căzut de comun acord că situația din timpul regimului dictatorial a fost una nemiloasă. Am trăit sub teroare. Iar după revoluție, oamenii au suspinat de ușurare. Eu am fost un simplu om curios. Am fost curios, pentru că și eu am avut același trai, și eu aș fi vrut un viitor mai bun. Cred că meritul principal al Revoluției a fost că s-a arătat cât de multă putere există în voința poporului și oamenii nu pot fi conduși cu orice preț de ideile unora. Eu cred că spiritul totalitar, de subjugare, niciodată nu poate supraviețui.

– Ca român știți despre unele aspirații ale naționalităților?

– Nu, nu știam. Ungurii și naționalitățile aveau aceeași dorință: un trai mai bun, o viață mai liberă.

– Vă doare să vă amintiți de acea perioadă, de haos, de victime?

– Într-un fel îmi amintesc cu durere, însă, în același timp, mă bucur că am luat parte la evenimente. Eu am fost mereu cinstit și n-am avut nimic de ascuns. Nu îmi plac problemele din jurul meu, dar nu-mi plac nici când alții se leagă de mine. Îmi place ordinea, îmi place să respir aer curat. Anul 1956 este un bun exemplu pentru dorința omului de a fi liber.

Rita Pătcăș

Urmând pe Cristos de Thomas A. Kempis

Să ne aducem aminte de multele binefaceri ale lui Dumnezeu

Deschide-mi, Doamne, inima pentru legea Ta și învață-mă să umblu pe calea poruncilor Tale. Dă-mi putere să cunosc voia Ta și să-mi aduc aminte cu multă recunoștință de toate binefacerile Tale, de cele de obște și de cele deosebite, ca să-Ți pot mulțumi precum se cuvine. Știu însă și mărturisesc că nu sunt în stare să-Ți mulțumesc precum se cuvine nici pentru cel mai mic dar al Tău. Sunt mai prejos de orice bine pe care mi l-ai dat și, când de la binefaceri mă duc cu gândul la aleasa iubire a Binefăcătorului meu, duhul meu se simte copleșit înaintea mărimii Tale.

Tot ce avem în trup și în suflet, înăuntrul nostru și în afară de noi în chip natural și mai pe sus de fire, de la Tine este, și aceste binefaceri Te arată ca pe un dător plin de bunătate și de îndurare, de la care am primit toate câte avem. Și cu toate că unul primește mai mult, altul mai puțin, toate vin de la Tine și, fără Tine, am fi lipsiți de orice bine. Cine a primit mult, să nu se laude cu vrednicia sa, să nu se mândrească și să nu-și bată joc de cine a primit mai puțin; căci acela este mai mare și mai bun, care se socotește vrednic de mai puțin și este mai smerit și

mai plin de râvnă în a arăta recunoștință. Cine se socotește mai neînsemnat și mai nevrednic, acela este mai destoinic să primească daruri mai mari.

Iar cine a primit mai puțin, să nu se întristeze, să nu se necăjească și să nu pizmuiească pe cei ce au primit mai mult; ci mai degrabă să caute la Tine, Doamne, și din adâncul inimii să laude bunătatea Ta, care cu atâta îmbelșugare și cu atâta dărniciie varsă darurile ei peste toți, fără deosebire. Toate darurile vin de la același izvor, de la Tine, Dumnezeu-le; de aceea se cuvine să Te laudăm în toate. Tu singur știi ce este de folos să dai fiecăruia, numai Tu știi pentru ce acesta are mai mult și acela mai puțin, nu este treaba noastră să judecăm acest lucru, ci a înțelepciunii Tale, înaintea căreia este măsurată vrednicia fiecăruia.

De aceea, Doamne, Dumnezeul meu, socotesc drept un mare bine pentru mine, că n-am multe din bunurile care bat la ochi și aduc cinste și laudă de la oameni. Într-adevăr, ținând seama de sărăcia și nevrednicia persoanei sale, omul numai că nu trebuie să se întristeze, să se necăjească sau chiar să se descurajeze, ci mai degrabă are pricină

să se bucure și să se mângâie, știind că Domnul și-a ales prieteni și slujitori pe cei săraci și smeriți, care au fost urâți de lume. Martori pentru acest adevăr sunt apostolii Tăi, Doamne, pe care i-ai pus mai mari peste pământ. Ei au trăit în lumea aceasta fără să se plângă de ea, au fost fără răutate și fără vicleșug, și atât de smeriți și de curați în inimile lor, că se bucurau să fie batjocoriți pentru Numele Tău și îmbrățișau cu dragoste tocmai ceea ce ura lumea.

Cine Te iubește pe Tine și cunoaște binefacerile Tale, de nimic nu se bucură mai mult ca de aceasta; — ca voia Ta să se facă cu El, cum ai găsit cu cale să orânduiești din veșnicie. Atâta mulțumire și atâta mângâiere să găsească în aceasta, încât să voiască să fie cel mai mic cu aceeași bucurie cu care altul dorește să fie cel mai mare; să fie tot atât de mulțumit și de vesel când e necunoscut și fără nume, ca și atunci când oamenii l-ar cunoaște, l-ar stima și l-ar prețui după cum se cuvine. Voia Ta și râvna de a Te preamări trebuie să fie pentru el mai pe sus de toate și să-i aducă mai multă mângâiere și mai multă bucurie decât toate binefacerile pe care le-a primit sau poate să le primească.

Miracol în Uganda

Reprezentantul organizației „Harvest Evangelism”, *Ed Silvos* le oferă oamenilor de afaceri creștini din Uganda posibilitatea de a prezenta mesajul Evangheliei. Silvos s-a întors, recent, din Uganda, unde un cultivator creștin de cafea folosește principiile lui Silvos pentru a-i ajuta pe țărani care sunt exploatați de cei care le cumpără producția. „Cultivatorul creștin organizează întâlniri și mulți țărani află de vestea bună a lui Isus pentru cei săraci”, afirmă Silvos, care a avut, la rândul său, posibilitatea să discute cu 34 de cultivatori necreștini influenți. „De ce minune ar avea nevoie Uganda?”, a fost întrebarea adresată de Silvos cultivatorilor, iar doi dintre ei au răspuns imediat, „Avem nevoie de ploaie”. Chiar în acel moment, misionarul creștin le-a cerut oamenilor să se roage împreună cu el. A doua zi dimineața a început să plouă și unii oameni au crezut. Rugați-vă ca oamenii de afaceri creștini să vorbească cu curaj despre credința lor.

Rugăciuni unite pentru India

Credincioși din întreaga lume se roagă pentru India, unde persecuțiile la adresa creștinilor sunt tot mai frecvente. Inițiativa poartă titlul „Ziua mondială de rugăciune pentru întreaga Indie” și s-a desfășurat săptămâna trecută. Toate instituțiile, școlile, orfelinatele, spitalele și cele 20 000 de biserici ale organizației „Hopegivers International” s-au rugat pentru ca „Dumnezeu să intervină în situația de criză din India, unde persecuțiile s-au intensificat în ultimele luni”, afirmă reprezentantul organizației, *Bill Bray*, care continuă, „Chiar misiunea noastră a avut de îndurat nouă luni de persecuții în India.” Recent, organizația „Hopegivers a primit acceptul pentru reluarea lucrării sale misionare, însă președintele *Samuel Thomas* încă este acuzat de anti-naționalism, cazul său fiind amânat până pe 27 octombrie. Bray mai spune că, în ciuda persecuțiilor, creștinii își continuă lucrarea evanghelistică. „Credincioșii indieni sunt precauți și nu desfășoară activități publice ca până acum, însă depun mărturie într-un mod discret”, a declarat reprezentantul organizației pentru Mission Network News.

Sărbătoarea traducătorilor de Biblii

Este vremea aniversării pentru Organizația „Wycliffe Bible Translators”. Potrivit organizației misionare MNN, reprezentanta organizației, *Ruth Hubbard*, afirmă, „Am sărbătorit 14 lucrări diferite de traducere a Scripturii, multe dintre ele fiind traduse în întregime, dar și câteva mini-Biblii, care conțin Noul Testament în întregime și câteva părți din Vechiul Testament”, a explicat Hubbard. Traducerile se adresează unui număr de 3,5 milioane de oameni. Cu toate că această sărbătoare este una importantă, Hubbard spune că lucrarea lor nu este încă finalizată. „În prezent, avem în desfășurare proiecte pentru 1 500 de limbi și un program pentru alte 2 500 de limbi, care încă nu a fost început”, a declarat Hubbard. Din nefericire, pensionările afectează lucrările de traducere. „Pe măsură ce acest grup mare de lucrători se pensionează, încercăm să găsim înlocuitori și vom avea nevoie de mii de oameni în următorii 10–15 ani”, a precizat reprezentanta „Wycliffe Bible Translators”. Este mare nevoie de oameni care să se roage pentru proiectele de traducere a Scripturii.

R. Păcaș

Iubește ca Cristos!

Într-o povestire se spune că un beduin ce călătorea prin deșert, a ajuns într-o oază unde dorea să rămână peste noapte. Acolo a văzut un cort sărăcăcios și a mers la acel locuitor al oazei să-i ceară găzduire. Când a ajuns în ușa cortului, gazda i-a ascultat cererea cu atenție, apoi l-a întrebat: „Care-i dumnezeul căruia te închini?”

Călătorul i-a răspuns că el nu crede în nici un dumnezeu, dar are nevoie de un adăpost peste noapte. După ce a auzit mărturia trecătorului, în loc să împartă cu el un colț al cortului, gazda l-a scos afară spunând: „un necredincios n-are ce căuta în cortul meu!”

În timpul nopții însă Domnul Isus s-a arătat în vis

omului ce era gazdă, întrebindu-l: „Unde este mustrul pe care trebuia să-l primești?” „L-am scos afară pentru că el nu crede în Tine”, a răspuns cu mândrie cel întrebat. Fără să-i răspun-

dă vreun cuvânt la atitudinea pe care a avut-o, Domnul Isus l-a invitat pe acel nemilos afară din cort și i-a cerut să se uite spre cer spunându-i: Privește câte stele sunt pe firmamentul cerului, care este un mare acoperiș pentru toți oamenii. Eu n-am stins niciuna dintre aceste stele, pentru că acest om încă nu mă cunoaște. Dacă Eu fac să strălucească soarele și stelele pentru toți oamenii acestei lumi, se cuvenea ca și tu să arăți dragoste, oferind găzduire unui necunoscut!

Un adevărat creștin își iubește semenii. Prin jertfa și slujirea noastră trebuie să-i ajutăm pe cei ce nu-L cunosc pe Dumnezeu să descopere măreția dragostei Lui.

Cuviosul Dimitrie cel Nou

An de an, la 27 octombrie, Biserica Ortodoxă îl prăznuiește pe Preacuviosul Părinte Dimitrie cel Nou, un sfânt smerit ale cărui moaște veghează cetatea Bucureștilor de mai bine de 230 de ani. Mulți credincioși urcă Dealul Patriarhiei, măcar o dată pe an, pentru a-i săruta sfintele moaște și a i se închina, cerându-i mijlocire la Bunul Dumnezeu.

Sfântul Dimitrie cel Nou, ale cărui moaște sunt la Patriarhia Română din București, s-a născut în satul Basarabi, aflat la sud de Dunăre, la 2-3 kilometri depărtare de cetatea Ruscuc, pe râul Lomului. Părinții Sfântului erau ortodocși, de origine valahă (română), și se îndeletniceau cu agricultura și cu creșterea vitelor. Deși nu s-au păstrat multe documente scrise în legătură cu data nașterii Sfântului Dimitrie, se crede că aceasta s-ar fi întâmplat prin sec. XIII, pe vremea împăraților Petru și Ioniță Asan ai statului româno-bulgar. Ocupația de bază a tânărului Dimitrie era creșterea animalelor, ca și a părinților săi, dar adevărata sa vocație era aceea de a-L sluji pe Hristos. De aceea, încă din tinerețe, a intrat în viața monahală. Sunt păreri că acesta ar fi dus o viață pustnicească, într-o peșteră ce se afla în apropierea satului său natal, pe marginea Lomului. Luând însă în considerare faptul că în prima jumătate a sec. al XIII-lea exista o viață monahală destul de bine organizată, este foarte probabil ca tânărul Dimitrie să-și fi început viața monahală într-o comunitate monahală mai bine cunoscută, ca de pildă cea de la Basarabi, din sudul Dobrogei (Sciția Mi-că). Cântările Bisericii vorbesc despre nevoițele acestui Sfânt: „Ca un înger pe pământ viața ți-ai săvârșit, în post și rugăciune

ziua și noaptea petrecând, ca să înfrângi pornirea ispitelor cu care te-ai luptat, ca un ostaș adevărat al lui Dumnezeu, a cărui voie ai împlinit-o din tinerețe, Dimitrie, și toate întunecime le-ai socotit. Pentru aceasta și noi cu credință te lăudăm și te slăvim”.

Moaștele Sfântului au fost descoperite în mod minunat, atunci când au crescut apele Lomului, surpând intrarea în peștera Sf. Dimitrie. O copilă bolnavă a avut o viziune despre locul unde se aflau moaștele Sfântului, viziune pe care a povestit-o părinților. Aceștia au anunțat preoții Bisericii, care adunându-se cu sobor mare la locul indicat de copilă, au descoperit acolo, în albia râului, moaștele întregi ale Sfântului. Ca mărturie a revărsării Duhului Sfânt asupra Sfântului stă vindecarea acelei copile bolnave, prin atingerea sa cu credință de moaștele Sfântului.

De acolo, sfintele moaște au fost duse cu cinste la biserica din satul său natal,

unde au stat, fiind cinstite cu evlavie, până în anul 1774, când, datorită invaziei armatelor otomane, ele au fost luate și trecute Dunărea, la români, cu scopul de a fi duse în Rusia. La București, un creștin cu inimă aleasă, anume Hagi Dimitrie, a intervenit pe lângă autoritățile militare rusești, aflate în acel moment la sud de Dunăre, pentru a dăruia aceste sfinte moaște românilor, având în vedere că Sfântul Dimitrie era de neam valah. Autoritățile rusești au fost de acord, totuși s-au învoit ca măcar mâna dreaptă a Sfântului să ajungă la Kiev, unde se crede că se păstrează și astăzi în Lavra Pecerska. În acest fel, sfintele moaște au fost aduse la București, întâmpinate cu mare alai, de toți credincioșii și clericii bucureșteni, în frunte cu mitropolitul Grigorie al Țării Românești. Ele au fost așezate în catedrala mitropolitană, actuala catedrală patriarhală, unde și astăzi moaștele Sfântului Dimitrie sunt izvor de binecuvântare duhovnicească. Sfântul a fost declarat ocrotitor al Bucureștilor, iar harul său s-a făcut simțit și prin numeroasele vindecări ce s-au petrecut la racla sa. Luând în seamă aceste daruri dumnezeiești ale Sfântului Dimitrie, Biserica Ortodoxă îl socotește pe bună dreptate doctor iscusit al bolnavilor, izbăvitor al celor chinuți de duhuri necurate, întăritor al bătrânilor, învățător al celor tineri, mângâietor al celor întristați, grabnic ascultător al celor ce se roagă, izbăvitor al celor ce sunt în primejdii, sprijinitorul întregii creștinătăți, precum și ocrotitorul românilor.

A.L.Crișan

Mormintele străbunilor

Conform Legii XLIII/1999, referitoare la cimitire, precum Regulamentului pentru organizarea și funcționarea cimitirelor parohiale și mănăstirești din cuprinsul Eparhiilor Bisericii Ortodoxe Române, Adunarea Parohială și Consiliul Parohial din Iula – Orașul Mare Românesc au stabilit noi reguli legate de cimitirul mare românesc din Iula, acolo unde își dorm somnul de veci cei mai mulți români din acest oraș. Părintele vicar Pavel Ardelean ne-a vorbit despre faptul că toate mormintele și datele celor decedați sunt trecute în computer, pentru a fi ținute în evidență datele tuturor celor înregistrați.

– Consiliul parohial și Adunarea parohială sunt acele foruri care iau anumite hotărâri în legătură cu problemele bisericești și în privința cimitirului. Astfel s-a întocmit un regulament al cimitirului, care a existat de mai mult timp, ultimul fiind aprobat pe 20 ianuarie 2005. Acest regulament prevede toate acele lucruri care trebuiesc știute în legătură

pune de o fișă cu număr de înregistrare, care arată parcela, rândul și lotul respectiv. Pe această fișă este notată data cumpărării, numele proprietarului și pentru cine și până când s-a cumpărat. Este o muncă imensă să-i căutăm pe toți acei care au locuri de veci, pentru că înainte erau scrise în caiet numele și anul cumpărării dar nu știm cine este pro-

cu cimitirul: pe cât timp se cumpără un loc de veci, cum se fac răscumpărările ș.a. Această hotărâre este valabilă pentru cimitirul din Iula, Orașul Mare Românesc.

– Și celelalte parohii ortodoxe au adoptat aceste reguli?

– Sunt parohii care au un statut al lor, dar sunt parohii care nu au încă. Deocamdată nu este uniform. La noi, la Iula, locurile din cimitir se cumpără pentru o perioadă de 25 de ani, dar în cazul unui deces este obligatoriu să asigurăm locul pentru încă 25 de ani din ziua decesului unei persoane. Din anul 2003 am început să înregistrăm și în computer locurile din cimitir, astfel fiecare mormânt dis-

prietarul actual al acelor locuri. Prima dată am fost în cimitir și am făcut un tabel cu cei decedați și acum încetul cu încetul completăm datele necesare fișelor respective. Fiecare loc de veci are o fișă separată, asta înseamnă că fiecare loc de veci are fișa personală, unde se vede clar pentru cine s-a cumpărat acel loc, ceea ce este și mai important să cunoaștem cine este proprietarul locului, să știm dacă avem o problemă concretă, să putem schimba cu ei scrisori. Acesta este scopul înregistrării pe computer, pentru că nădăjduim că în felul acesta va fi cu mult mai bine să ținem evidența locurilor de veci.

(Continuare în pag. a 10-a)

Sărbătoarea Bucureștilor

Sărbătorirea Sfântului Mare Mucenic Dimitrie, Izvorătorul de Mir, 26 octombrie, și a Sfântului Cuvios Dimitrie cel Nou, ocrotitorul Bucureștilor, 27 octombrie, – ale cărui sfinte moaște se păstrează în Catedrala patriarhală – reprezintă, de secole, un ales popas duhovnicesc pentru credincioșii din București și împrejurimi, ca și pentru sute de mii de pelerini din toată România.

Potrivit tradiției, cinstitele moaște ale Cuviosului

Dimitrie cel Nou au fost scoase în procesiune din Catedrala patriarhală și așezate într-un loc special, pe Dealul Mitropoliei, miercuri, 25 octombrie, înainte de Sfânta Liturghie.

În zilele de joi și vineri, 26 și 27 octombrie, Sfânta Liturghie a fost oficiată de Preafericitul Părinte Patriarh Teoctist, înconjurat de un sobor de arhierei, preoți și diaconi, pe un podium special amenajat lângă Catedrala patriarhală. Sâmbătă, în cadrul ceremoniilor de sfîn-

țire a mănăstirii cu hramul „Duminica Sfinților Români” din București, racla cu moaștele Cuviosului Dimitrie cel Nou, ocrotitorul Bucureștilor, va fi dusă în procesiune la această mănăstire, unde va rămâne până în seara zilei de duminică, 29 octombrie.

La festivitățile prilejuite de ziua Sfântului Cuvios Dimitrie cel Nou participă și Prea Sfinția Sa Sofronie, Episcopul românilor ortodocși din Ungaria.

E. I.

Știați că?

● Canadianul Gary Burke deține recordul absolut în materie de dovleci. Dovleacul care a crescut în grădina sa toamna trecută a fost decretat drept cel mai mare dovleac din lume la cele 495 kilograme și 920 de grame ale sale. Grație acestui monstru al cucurbitaceelor, canadianul norocos s-a ales nu doar cu un premiu de aproximativ 10.000\$, ci și cu mult-răvnita glorie planetară.

- Vexilologia este studiul steagurilor.
- Istanbul este singurul oraș din lume așezat pe două continente.

- 10% din apa Nilului ajunge în Marea Mediterană.
- Erupția vulcanului Krakatoa a putut fi auzită la 4.800 km depărtare.
- Bacșiful este considerat o insultă în Islanda.
- În Portugalia, taurul nu este omorât la coridă.
- Pielea este cel mai mare organ al corpului uman.
- Un scaun de birou cu roți „circulă” cam 10 km pe an.
- Vacile nu au dinți superiori în față.
- Există peste 20.000 de mărci de bere.

Concurs de băut suc

Dacă sunteți atenți, o să răspundeți ușor care este ordinea concurenților?

Rezolvare:

Ana Crișan

E1, D2, A4, C5, B3

MARI GÂNDITORI AI LUMII

Teolog și filosof, Augustin a elaborat lucrări de o deosebită importanță atât pentru filosofia religiei cât și pentru doctrina creștină, în special Confesiunile și Cetea lui Dumnezeu. Născut în Algeria, Augustin a studiat la Cartagina, Roma și Milano, pentru ca mai târziu să se întoarcă în Africa de Nord pentru a pune temelii unei mănăstiri. A fost numit episcop de Hippona în anul 395.

Centrul gândirii sale este convingerea că numai prin credință se poate ajunge la înțelepciune. Atât filosofia cât și religia sunt căutări ale adevărului însă aceasta din urmă, arată Augustin, are întâietate. Filosoful fără credință nu ar putea ajunge niciodată la adevărul ultim, beatitudinea sau „bucuria de adevăr”. Deși gândirea rațională ar putea duce singură la cunoașterea unor adevăruri, ea este totuși slujitoarea credinței.

În unul dintre textele sale favorite, citat din Isaia, se mărturisește: „Crede, ca să poți înțelege”. Credința este deci necesară în încercarea noastră de a înțelege. Ideea sa nu înfățișează un simplu servilism față de doctrina creștină. Tânăr fiind, Augustin a renunțat la religie, găsind că Sfânta Scriptură nu satisface pe deplin nevoile intelectului. După convertirea sa la creștinism, pe când avea aproape treizeci de ani, și-a propus să arate în ce fel rațiunea ar putea sprijini dogma creștină. Aceasta a fost ideea care i-a inspirat filosofia.

Folosirea rațiunii ca mijloc de justificare a credinței este cel mai bine reliefată, remarcabil sau nu, în funcție de concepția fiecăruia, prin prezentarea așa-numitei „erezii pelagiene”. Pelagius cercetase noțiunea de păcat original și susținuse mai apoi, în legătură cu noțiunea liberului arbitru, că atunci când o persoană face un act bun, acesta derivă din virtutea propriului său caracter moral și, ca răsplătă, el este recompensat în rai. Augustin a găsit această idee subversivă și respingătoare.

Sf. Augustin din Hippona 354–430

Cândirea rațională este slujitoarea credinței: „crede, ca să poți înțelege”.
(Isaia)

El a afirmat, potrivit Epistolelor Sf. Pavel, că toți oamenii se nasc în păcat. Mântuirea este posibilă doar prin grația divină, indiferent de acțiunile noastre pe pământ. Luând mărul, Adam s-a condamnat pe sine și o dată cu el toată umanitatea, la osândă veșnică. Singura noastră salvare stă în pocăință, dar ea nu ne garantează că vom fi printre cei aleși a se bucura de rai.

Argumentele lui Augustin, mai târziu reînsoțite de Calvin și abandonate într-un final de către Biserica Catolică, sunt raționări iscusite ale Epistolei către Romani a Sf. Pavel. Nicăieri Augustin nu pune

la îndoială supozițiile Epistolelor, ci își propune să scoată la lumină concluziile logice ce derivă din Sfânta Scriptură.

Într-o perioadă mai recentă, Confesiunile au captat atenția lui Wittgenstein, anume nu pentru afirmațiile sale filosofice sau religioase, ci pentru modul în care Augustin descrie deprinderea limbajului:

„Când cei din jurul meu numeau un anumit lucru și când, potrivit cu acel cuvânt, se îndreptau spre lucrul respectiv, înțelegeam și țineam apoi minte că acestui obiect îi corespundea sunetul pe care îl rosteau ori de câte ori voiau să-l indice. Că ei doreau un anumit lucru, mi se lămurea prin mișcarea capului, asemănătoare unui limbaj natural, comun tuturor popoarelor, care se înfăptuiește prin mișcările feței și prin îndemnul făcute din ochi... Astfel pricepeam, puțin câte puțin, pentru ce lucruri sunt semnele cuvintelor așezate la locurile lor în diferite propoziții și auzite în mod repetat. Apoi, folosindu-mă de ele, enunțam și eu dorințele mele” (confesiuni, I. 8).

La începutul Cercetărilor filosofice, publicate post-mortem, Wittgenstein s-a referit la această concepție comună prin celebra sintagmă: „descrierea augustiniană a limbajului”. În marea parte a Cercetărilor aflăm o respingere reușită a concepției augustinienne asupra limbajului.

La Vierge et l'Enfant
(Sf. Catarina, Sf. Augustin, Sf. Marcu, Sf. Ioan)
Muzeul Artei Frumoase, Lyon, Franța

12 tineri din Ungaria primesc bursa României

Ministerul Educației și Cercetării din România a decis asupra candidaților români pentru studii universitare în România. În anul universitar 2006–2007, respectiv 2007–2008, 11 studenți din Ungaria au fost admiși la studii universitare de licență și 1 la an pregătitor, la zi, în instituțiile de învățământ superior. Dintre cei 11 elevi în anul întâi, 9 sunt bursieri și 3 sunt studenți fără bursă și fără plata taxei de școlarizare.

Cei 12 studenți români din Ungaria sunt:

Ioan Ruja – Universitatea Oradea, medicină generală;

Gheorghe Roșu – Universitatea Oradea, medicină generală;

David Gurzău – Universitatea Oradea, medicină generală;

Ana Ianc – Universitatea Oradea, științe politice și științele comunicării;

Monica Hajduk – Universitatea Oradea, medicină generală;

Tiberiu Rocsin – Universitatea Oradea, medicină generală;

Anica Kakócz – Universitatea Oradea, medicină generală;

Ștefan Tóth – Universitatea de Vest din Timișoara, geografie;

Gheorghe Levente Lovász – Universitatea Aurel Vlaicu din Arad, economie;

Viorel Trofin – Universitatea Aurel Vlaicu din Arad, teologie pastorală;

Izabella Patricia Leszay – Universitatea de Arte din București, arte plastice

Emeric Nemeș – Universitatea de Arte și design din Cluj-Napoca, arte vizuale și design (an pregătitor). **R. Păcaș**

Ștefan cel mai Mare

În cursa pentru cel mai valoros român din toate timpurile, TVR a încercat să provoace opiniile și voința românilor de pretutindeni. Zilnic pe TVR 1 s-au putut vedea scurte portrete ale unor personalități, s-au provocat dezbateri publice, pentru ca toți să fie informați, să poată recunoaște valori și personalități care contează.

Pe 8 iulie, într-o altă emisiune s-a dezvăluit rezultatul nominalizărilor, mai precis, lista celor mai propuși 100 de români. Această emisiune a urmat să de-a startul celei de-a doua părți a campaniei prin prezentarea celor 10 „finaliști”.

După șase luni de debut proiectul „Mari Români” a luat sfârșit prin rezultatul voturilor primite pe site, SMS sau telefon de la românii din toate colțurile țării, dar și de dincolo de granițe.

Astfel l-au recunoscut pe cel mai important om al tuturor timpurilor, acel om

care contribuie prin numele său la identitatea tuturor românilor, oriunde în lume.

În acest clasament, Ștefan cel Mare a cucerit primul loc. Domnitorul moldovean l-a depășit, în finală, pe Regele Carol I. Pe locul trei a ieșit Mihai Eminescu. Celelalte locuri au fost ocupate de Mihai Viteazul, Richard Wurmbbrand, Ion Antonescu, Mircea Eliade, Alexandru Ioan Cuza, Constantin Brâncuși și *Nadia Comăneci*.

A.L.C.

Povestea zguduitoare a unui copil român

Marcel Ursu s-a născut în România, la Sibiu, în anul 1978. Locuiește în Ungaria din anul 1989, când a trecut frontiera pe 10 august, evadând împreună cu mama sa și cu frățiorul său, atunci în vârstă de numai șase ani. A fugit din România din mai multe motive: principalul motiv a fost dorința de a urma tatălui lor, care a evadat în 1988, în Iugoslavia, pentru a asigura familiei o viață mai bună, iar un alt motiv a fost persecuția și stresul prin care a trecut întreaga familie după ce securitatea a descoperit dezertarea capului familiei. Marcel se trage dintr-o familie simplă, care a trăit cinstit și nu a fost arătată cu degetul niciodată. Stând de vorbă cu acest tânăr, acum om în toată firea, ne-a povestit pe scurt greutățile prin care a trecut întreaga familie, urmând unui tată care până la urmă nu a meritat acest sacrificiu.

Pe urmele tatălui

– Tata nu a vrut să riște cu toată familia pentru că atunci se mai trăgea în cei ce încercau să evadeze. Încercând de mai multe ori cu un prieten fără să fie niciodată prins, a reușit până la urmă să fugă în Iugoslavia. După plecarea tatălui, noi, familia am fost puși sub o presiune foarte mare, eram controlați, eram sechestrați, ni se luau interviuri după interviuri. Nici bunicul nu știa exact unde este tata, pentru că noi voiam să-l acoperim cât mai mult, dar după două-trei zile am cedat. Astfel, după aceste presiuni, am simțit că nici noi nu mai putem rămâne acolo mult timp. Simțeam că trebuie să fugim ca să avem pace sufletească și siguranță. Asta am simțit – mama, eu atunci de 11 ani și frățiorul meu mai mic de 6 ani. Eram singurul sprijin al mamei, doar cu mine se putea vorbi și eram nevoit ca la acea vârstă să iau și eu decizii. În loc să mă joc cu copiii de vârsta mea, eu stăteam mereu lângă mama, dar nu pentru că eram obligat, ci pentru că simțeam că trebuie să o sprijin. După un scurt timp, am avut mai multe posibilități de a părăsi țara, totul la negru, pe de ascuns, pentru că eram urmărit peste tot. Eram urmărit în drum spre școală, acasă, eram controlați noaptea la telefon, eram destul de des controlați de persoane ciudate, îmbrăcate în costume. Am avut multe probleme. Se simțea acest lucru și la școală, pentru că în ultimul timp nu mai învățam, ci mai bine ne antrenam,

fugeam mult, ne pregăteam pentru a putea îndura un drum lung și dur. După mai multe luni de pregătire, fizică și psihică, am hotărât cu mama să fugim. Am început să vindem mobila aproape nouă și lucrurile din casă pentru a avea bani de drum. Prima încercare de a evada a fost prin luna iulie, când am încercat să fugim spre Iugoslavia, dar ne-am întors înapoi deoarece frățiorul meu a văzut un soldat pe graniță și ne-a fost frică să înaintăm. La o a doua încercare de a evada am scăpat ca prin urechile acului, deoarece am fost localizați, iar pe ghidul nostru, un țigan pe nume Romică, îl căuta deja poliția. După câteva zile am aflat că ar fi o altă posibilitate de a evada, în Ungaria. Era un drum mai lung, dar aveam totuși o posibilitate să ajungem la tata.

Șase mii de lei pentru un drum spre graniță

– Bunica ne căuta disperată, pentru că a început să bănuiască ceva. Cred că și-a dat seama că mama este în stare să riște pentru soțul ei, pe care l-a iubit

foarte mult, dar totuși nu i-am spus nimic. Așadar, ajutați de fratele geamăn al tatălui meu, ne-am făcut un plan de evadare și într-o noapte am fugit la Timișoara, păcălind, ca să zic așa, forțele care ne-au căutat în fiecare dimineață și seara. De la Timișoara am mers la Arad, la cineva care se ocupa de evadări, iar aici făceam multe drumuri cu tramvaiul dintr-o parte în alta a orașului pentru a scăpa de urmărire. De la Arad am urcat într-un tren și am mers spre Pecica: eu, frățiorul meu, mama și încă 15 țigani, toți cu un singur țel, de a trece granița spre Ungaria. Coborând la Pecica, am intrat într-o cânepă mare la marginea satului, unde ne-am ascuns așteptând să se întunece, după care am intrat la o casă de țigani, unde am fost așteptați pentru a se discuta planul de drum. Aici a trebuit să plătim celor care ne-au ajutat să trecem. Șase mii de lei ne-a costat. Mama ne-a atenționat că orice s-ar întâmpla cu ea pe drum, să mergem mai departe, să nu ne oprim, lucru pe care ea nu l-ar fi făcut dacă noi am fi fost în pericol. În drum spre graniță a plouat continuu. Era un drum anevoios, prin noroi, uzi până la piele, trei zile, dormind ascunși prin porumb, cânepă și floarea soarelui. Știam doar că trebuie să mergem spre apus, și când dimineața răsărea soarele o luam în sensul contrar soarelui. Când ne era sete adunam apă de ploaie în sticlă cu ajutorul frunzelor de porumb. Noi, copiii aveam în gentuță ciocolată și mâncam câte una ca să nu ne fie rău pe drum de foame. În a treia seară, pe la 10.00, am trecut pe lângă trei foișoare românești și bănuiam că granița trebuie să fie aproape. Mult timp am mers paralel cu fâșia, pentru că era ascunsă între niște tufe, mergând pe lângă acestea până pe la două noaptea, când am trecut granița. În drumul până aici am trecut peste fel de fel de obstacole pe care dacă le-aș povesti cu de-amănuntul am putea scrie din ele un roman.

(Continuare în pag. a 10-a)

Povestea zguduitoare a unui copil român

(Urmare din pag. a 9-a)

Prima bucată de pâine într-o țară străină

— Trecând fâșia, mama a avut un șoc. Probabil de frica ce o avea în suflet, că ni s-ar putea întâmpla nouă ceva. Nu știam sigur dacă am trecut fâșia adevărată, am bănuț doar, dar am lăsat urme pentru că eram și mulți și fiind atâtea zile de ploaie, pur și simplu ne-am cufundat în nisipul de pe graniță. Acel teritoriu, în sufletul meu reflecta umbră și întunecime. După câteva minute de mers în noapte am fost somați să stăm și speriați cum eram, în loc de „Alli!” am înțeles „Stai!” Crezând că sunt soldați români ne-am culcat la pământ și mi-am prins capul cu mâinile așteptând să se tragă cu arma, dar nu s-a tras. Eram așa de speriați ca niște șoareci, care aleargă în noapte, iar reflectorul care l-au pus pe noi ne orbea. O persoană din grup ne-a tradus vorbele soldatului maghiar, care a ordonat să ne predăm, dar mama nu a fost de acord. Noi fiind mai mulți, iar soldații fiind doar doi, ne-am împrăștiat cu toții și am luat-o la fugă. Ne-a fost frică să nu fim dați înapoi românilor, nu știam că de fapt fugeam din calea unor oameni care încercau să ne ajute. După multă alergare prin noapte, obosiți, flămânzi, murdari, am fost prinși de soldații maghiari care de fapt ne-au văzut, dar au lăsat să ne apropiem mai bine de lumină. Mergeam cu toții în direcția luminii, fiindcă știam că nu poate fi România, deoarece la noi nu era atâta lumină pe străzi noaptea. După câteva ore am fost prinși, urcați într-o dubiță și duși la un canton de soldați din Bătănia, unde ni s-a dat apă să ne spălăm puțin. Am fost prinși 9 din cei 18. Hainele pe noi, îmbibate în uleiul prin care am trecut și pline de noroi, erau ca o scoarță de copac, nu mai lăsa nici ploaia să treacă prin ele. Arătam groaznic. Aici repede am fost interogați, iar mama a trebuit să dea o declarație și în scris, și oral. Dimineața am primit de mâncare, pâine cu ou și ceai cald. Acest mic dejun a fost prima mâncare primită pe teritoriul Ungariei. Apoi am fost urcați iar în mașini și duși undeva. Eram disperati, am crezut că ne vor da înapoi, în România. Am fost aduși la poliția din Bichișciaba, unde

într-un hol ne-au aliniat pe toți cei 18 care am trecut în acea noapte granița. Până la urmă toți am fost prinși. Aici au urmat iar interogări lungi, iar după mai multe ore de așteptare mama a ieșit afară cu ceva în mână. Avea hârtiile de stabilire periodică în Ungaria. Am primit indicații unde să ridicăm niște bani și haine, cu toate că mama nu a fost de acord să accepte nimic pentru că noi aveam bani la noi. A trebuit totuși să primim acel prim ajutor din partea autorităților. Ieșind de la poliție ni s-a deschis o ușă și ajungând în stradă, într-un oraș străin, unde nu cunoșteam nici limba, nimic, nu știam unde să pornim în dreapta sau în stânga. Întrebând, am ajuns să batem la acele uși, unde ni s-a acordat ajutorul necesar. Pe o mare căldură, îmbrăcați în negru, murdari, plini de noroi cum eram, mușcați de țânțari, cu părul lipit, eram deja epuizați și stăteam pe toate băncile posibile. Se uita toată lumea la noi. Ne-am îndreptat spre gară, unde trebuia să luăm trenul spre Mezőkovácsháza, unde am fost trimiși într-o tabără. Aici am întâlnit niște oameni inimoși, care ne-au primit cu multă dragoste. Am fost puși să ne spălăm, iar a doua mâncare primită aici a fost cârnați și pâine de casă. Mama a schimbat banii pe care îi aveam și a găsit și de lucru la câmp, unde mergeam și noi cu ea să ne câștigăm niște bani. Aici fiind o tabără de sași, unde veneau după cei refugiați rudele să-i ducă mai departe în Germania, am fost mutați la Bichișciaba într-o altă tabără. După vreo trei săptămâni, mama a găsit de lucru la fabrica de ciorapi din Jula. În tabăra de refugiați din Bichișciaba a fost foarte neplăcut, astfel mama a căutat o gazdă. Între timp, eu și fratele meu am fost internați în spital, eu am primit o infecție la picior și am fost operat, pentru că m-am înțepat pe graniță. Fratele meu Mihai a primit o eczemă în aceea tabără din cauza igienei. Vă dați seama ce greu i-a fost mamei cu noi în spital, într-o țară străină, organele de poliție ne vizitau foarte des să vadă dacă mama ne organizează viața. Era presată de statul maghiar să ne caute o școală, pentru că era deja septembrie și dacă nu avea dovadă sau bilete de avion că vom părăsi Ungaria în scurt timp, trebuia să ne dea la o școală. Neavând nici o speranță ca în scurt timp să ajungem la tata, am fost

înscrisi la școala românească din Jula. Eu atunci eram elev în clasa a șasea.

Elev la școala românească

— Nu știu exact când am început clasa a șasea, poate prin octombrie, dar îmi aduc aminte că intrând în clasă am fost total debusolat. Aveam o seriozitate pe care ceilalți copii nu o aveau la acea vârstă. Colegii nu puteau să înțeleagă de ce sunt așa cum sunt. Era greu să mă obișnuiesc cu acest mod de viață, când nu mai trebuia să-mi fie frică de urmărire, mama putea merge la servicii în liniște, nu mai era interogată, nu mai era dusă nicăieri. Am încercat să mă acomodez și mai aveam colegi din România, de exemplu chiar colega mea de bancă *Roxana* era o fetiță din Deva, restul au fost din *Micherechi*, *Chitighaz* și de la Jula. Am avut colegi cu care mă mai întâlneam din când în când. M-am acomodat destul de greu aici cu toate că am avut și prieteni care au avut o anume inteligență de comunicare și îmi plăcea să stau cu ei de vorbă. Eu nu eram obișnuit să trag fetele de codițe sau să le trântesc la pământ, cum făceau alții. În general, m-am acomodat destul de bine la școala românească. Am avut colegi care au venit mai demult din România și erau înțeleși de profesori, dar nu erau primiți în grup. Cu mine a fost puțin altfel. Pe colegi îi ajutam mult la limba română, la matematică mă descurcam bine pentru că în România eram mai înaintați în materie, singurul obstacol al meu era limba maghiară. Când aveam ora de maghiară domnul Teodor Olteanu, Dumnezeu să-l odihnească, pe care l-am iubit foarte mult, a fost ca un tătic pentru mine, ținea orele în bibliotecă cu doi sau trei elevi români. Am învățat așa doi sau trei ani în bibliotecă, și am fost ajutați de domnul profesor cu atâta răbdare și dragoste, încât munca lui a dat roade îmbucurătoare. La sfârșitul clasei a opta am dat examenele în limba maghiară și pe toate le-am luat cu bine.

✱

Despre anii de liceu și despre mult așteptata întâlnire cu tatăl său, pentru care întreaga familie a părăsit țara, găsind aici în Ungaria o țară adoptivă, Marcel Ursu ne va povesti în numărul următor.

A.L.Crișan

Mormintele străbunilor

(Urmare din pag. a 7-a)

— Aveți totuși locuri de veci care nu știți ale cui sunt?

— Sunt foarte multe. Acum, la 1 noiembrie, de Ziua Morților, știm că vor veni mulți din Jula și din diferite părți să depună o floare sau o lumânare la mormântul celor dragi, de aceea pe mormintele cărora le-a expirat termenul sau nu știm deloc ale cui sunt, am pus câte un anunț potrivit căruia îi anunțăm să se prezinte la Oficiul Parohial. Pe unii îi anunțăm că nu știm cine sunt, pe alții îi anunțăm că a expirat termenul și să vină să răscumpere. Termenul de răscumpărare se poate face pe mai mulți ani sau mai puțini ani, dar atunci suma diferă. Pentru cei care au cavouri, se plătește altfel. Acele locuri de veci care au expirat, trebuie să afișate la cimitir atât la locul de veci cât și pe panoul respectiv. Dacă cunoaștem proprietarii îi anunțăm, în caz că nu-i cunoaștem și în termen de un an nu se prezintă nimeni și nu știm de cine aparține, din acel moment locul intră în posesia parohiei, care poate să valorifice acel monument. Prima dată am dori să clarificăm aceste lucruri, deoarece foarte mulți poate că nu mai au pe nimeni, sunt morminte părăsite și am vrea să fie o ordine oarecare în cimitir.

— De ce trebuie răscumpărate locurile? Sunt puține locuri în cimitir?

— Sunt și nu sunt locuri. Mai avem pământ arabil, dar ar fi bine totuși să avem o oarecare ordine, iar familiile care au în proprietate un loc sau un cavou se poate folosi de el mai târziu. Avem și proprietari care nu doresc să mai răscumpere un anumit loc. În aceste cazuri, trebuie completat la noi un formular pe care îl semnează, astfel avem dovada că acel loc este liber. Acest lucru nu înseamnă că mormântul respectiv este desființat, dar dacă cineva ar dori să-l cumpere avem dovada că familia sau cei care erau îndreptățiți să-l răscumpere, l-au abandonat.

A.L.C.

RadioNetRomân
www.triplexregio.net

A murit Bădia

Actorul *Ernest Maftei* a încetat din viață joi dimineața, 19 octombrie, la vârsta de 86 de ani, după mai mulți ani în care a suferit de cancer pulmonar.

Ernest Maftei a murit la Spitalul Clinic de Urgență Militar Central „Carol Davila” din București, vechit de către fiul său, din cauza bolii necrutătoare pe care a descoperit că o are în vara acestui an. „A murit ca un pui în somn, avându-și fiul alături de el, la ora 5.10”, a declarat generalul de brigadă al spitalului, *Ioan Sârbu*, adăugând că „actorul era un om vesel și optimist, în pofida suferințelor, pe care le masca extraordinar”.

Ernest Maftei s-a născut la 6 martie 1920, în comuna Prăjești, de lângă Bacău. Ca elev, începe să scrie versuri în revista „Liliacul”, editată împreună cu patru colegi de la Școala Normală din Bacău.

La vârsta de 17 ani intră în Frăția de Cruce de la Școala Normală, al cărei lider devine. Este închis în lagărul de la Vaslui în anul 1938, timp de cinci luni. Între 1941–1945 studiază la Conservatorul de Muzică și Artă Dramatică din Iași. Deținut politic în închisorile Galați, Jilava și Văcărești. Judecat de patru ori pentru apartenența la Mișcarea Legionară, este achitat de fiecare dată. După război este șomer, hăituit pentru tineretea lui legionară. Joacă la Teatrul Poporului sub numele de Erma Valahul și i se conferă Meritul Cultural clasa I, la care renunță pentru a nu se deconspira.

Carierea sa artistică include peste 70 de pelicule, precum și numeroase piese de teatru.

Expoziție de sculptură

În numărul 40 al revistei noastre am anunțat deschiderea expoziției de sculptură a sculptorului arădean *Ioan Tolan*. Ținem să informăm cititorii noștri că vernisajul expoziției s-a amânat și va avea loc pe data de 30 octombrie, cu începere de la ora 17.00. Manifestarea va avea loc la Orosháza, în Galeria Orășenească.

Vă reamintim că la ma-

nifestare vor fi expuse zece lucrări în bronz, șase lucrări în lemn, portrete în gips și 12 desene academice în creion și în cărbune. Vernisajul expoziției va fi deschisă de *Silvia Demian*, directoarea Liceului de Artă „Sabin Drăgoi” din Arad, după care membrii formației „Grafic” de la Liceul de Muzică din Arad, îmbrăcați în costume de epocă, vor prezenta muzică medievală. A.L.Crișan

www.fundatiagojdu.ro

„Mă retrag la masa mea de scris...”

Interviu cu Mircea Oprea, fostul director al ICR Budapesta

Mircea Oprea, în două etape, a petrecut șase ani în fruntea Institutului Cultural al României din Budapesta. A doua sa misiune a expirat la începutul lui octombrie. Una dintre ultimele manifestări în care s-a implicat a fost Săptămâna Filmului Românesc, prilej cu care am stat de vorbă și în particular cu domnul director, rugându-l să ne vorbească despre perioada petrecută în capitala ungară.

– Am avut manifestări comune cu institutele culturale acreditate la Budapesta, cu Institutul Francez, cu Institutul Slovac, cu British Council, cu Institutul Italian. De fiecare dată când s-a putut face ceva în comun, am apelat la asemenea forme de colaborare. Am procedat la fel și cu instituțiile culturale din Ungaria, printre care și cu cele ale comunității românești. Am avut acțiuni foarte reușite cu Autogovernarea Românească din sectorul V, cu instituții culturale de la Julia și, în general, din zona în care românii trăiesc în comunități mai compacte. Toate aceste forme le-am folosit și nu cred că va fi o colaborare care se va opri odată cu plecarea mea de aici. Timpul a trecut aproape pe nesimțite și numai când îmi răsfoiesc însemnările îmi dau seama la ce am contribuit. Cred că am reușit să promovăm cultura românească în Ungaria, iar dacă

publicul, adică dumneavoastră, sunteți mulțumiți, nu pot decât să fiu de-a dreptul fericit.

– *Cu ce sentimente plecați din Budapesta?*

– Fiecare om, când își face datoria față de stat și de societate, este cazul să se retragă la ale lui. Pentru mine asta înseamnă să mă retrag la masa mea de scris. Sunt scriitor, iar din această profesie nu mă va pensiona nimeni, decât moartea. Așa că mă gândesc cu bucurie la faptul că o să-mi canalizez toată energia și timpul – pe care l-am dedicat până acum acestei organizări culturale – pentru proiectele mele literale, care încă sunt destul de multe și aș dori să le văd împlinite.

– *În comunitatea noastră se știe mai puțin despre activitatea dumneavoastră literară. Ce fel de gen literar practicați?*

– Am scris și literatură realistă și practic genul de science-fiction. Am avut bucuria de a crea câteva

povestiri, de care poate unii își aduc aminte și astăzi. Pe de altă parte sunt și un critic și analist al acestui gen. Am scris istoria literaturii române de anticipație, care este un volum de aproape 600 de pagini și continui cu cititul și analiza cărților scrise de colegii mei. În perspectivă cred că o să mai public o carte de cronici literare.

– *Domnule director, vă mulțumesc pentru interviu și vă doresc sănătate și o activitate cât se poate de bogată!*

– Vă doresc și eu ca să aveți în continuare, la Institutul Cultural al României, o ușă deschisă. Sunt convins că cei care mă vor urma vor ține cont de ce am realizat până acum și vor duce mai departe – firește, cu ideile lor proprii, pentru că așa este bine – munca mea. Cred că este bine ca oamenii noi să vină cu idei noi.

Ștefan Crâsta

Filme din 40 de țări la Sibiu

La Sibiu se desfășoară, timp de o săptămână, începând de luni, cea de-a opta ediție a Festivalul Internațional de Film Documentar și Antropologie Vizuală ASTRA. În acest an, s-a pus accentul pe documentarele care fac referire la România. În deschiderea evenimentului, luni, a fost proiectat filmul documentar-artistic de

scurtmetraj, „Câte ceva despre Regina Maria”, regizat de *Sorin Ilieșiu*. Cele 23 de minute ale documentarului surprind câteva fragmente sugestive din cele 102 de caiete care compun jurnalul Reginei Maria a României. Filmul este conceput ca o mărturisire la persoana întâi, în interpretarea actriței *Maia Morgen-*

stern. Din cele 700 de filme trimise, au fost selectate 87 din 40 de țări.

În cadrul programelor speciale este prezentată o retrospectivă a filmului documentar din România, din ultimii 15 ani. Alături de programele speciale, evenimentul mai cuprinde patru secțiuni-concurs: Internațional, Est-European, Studențesc și Made in România. Dacă în primele ediții, la secțiunea filmelor studențești concureau cinci-șase producții, la ediția din acest an au fost alese 12.

În cadrul ASTRA Film Fest va fi organizată și o dezbatere în jurul a 17 filme care au ca subiect comun femeia. Gala de decernare a premiilor va avea loc pe 29 octombrie, duminică.

R. P.

Înșiră-te mărgărite (Balada exilate)

Înșir-te mărgăritărele
Așa cum se-nșiră zilele
O pasăre, din rămurele,
Își povestește iubirile.

Ne spune : « Să trăiești i-atât de bine!
Sunt liberă ! Văzduhu-i atât de pur! »
În zbor de te-aș putea urma pe tine
Pasăre mică, aș dispărea-n azur.

Cât de mult să mai văd din nou aș vrea
Acea străbună Dunăre albastră ,
Și munții înalți acoperiți cu nea,
Ce s-au aurit sub raza cerească!

Înșir-te mărgăritărele
Așa cum se-nșiră zilele
O pasăre, din rămurele,
Își povestește iubirile.

Mi-aș dori ca printre trestii alergând
Prin lăstăriș și prin iarba înaltă
Să mai revăd pâraul drag lunecând
În pădurea atât de-nmiresmată.

Acolo fetișcanele din sat
Mergeau după apă în zori de zi;
Iar mierla de prin frunzișul bogat
Le saluta prinzând a cîrpi.

Înșir-te mărgăritărele
Așa cum se-nșiră zilele
O pasăre, din rămurele,
Își povestește iubirile.

Iar apoi – dar cât ar fi de frumos –
Aș vrea s-o văd, într'un vis depărtat,
Pe mama lucrând și cântând voios
Lângă roata de tors, ca altădat'!

Pentru mine păstrați sacre secrete
Plăcute-amintiri de lacrimi udate
Ca petale albe de margarete,
Ca mărgăritare, picături mate.

Înșir-te mărgăritărele
Așa cum se-nșiră zilele
O pasăre, din rămurele,
Își povestește iubirile.

De ce?

Cu mult mai cufundat în gânduri
Pe-același drum el s-a pierdut;
N-a mai surâs ca-n aște rânduri...
Ah! pentru ce a mai trecut?

E poate mâniat pe mine:
Inima-i rece s-a făcut?
N-am turburat visări senine...
Ah! pentru ce a mai trecut?

Și la fereastra mea, privirea
Azi întristată și-a pierdut,
Poate nu s-a răcit iubirea...
Că de ce oare-a mai trecut?

Stelele

sunt stele pe bolta înaltă
ce semănă cu diamante
care în noaptea învoalată
se oglindesc fascinate

stele ca acestea și pe pământ
noapte și zi mereu strălucesc
încărcate de mister ziua sunt
iar noaptea – de iubiri povestesc.

și stelele fermecătoare
luminează în seninul pur
cu îndrăzneala în culoare
ca și-n imensul cer de-azur...

Patria

Mereu îi găsește cusururi
Când vorbește de a lui țară;
Cu toate-aceste neajunsuri
Îi este totdeauna dragă.

O critică fără-nctare;
Chiar sincer o compătimește.
Totuși, îi sare în apărare,
Pentru că pe ea o iubește.

Mai ales când timp îndelungat
Depart de patrie și casă

Iubirea adâncă s-a aflat
În inima necredincioasă.

Iar când fiii nerecunoscători
Îi cer iubire și mângâiere,
Le deschide brațele tuturor
Și la piept îi strânge cu putere.

De-aceea, cu orice cusururi
Ce patriei sale i le află,
Cu orice greșeli, ea de-a pururi
Îi rămâne scumpă și dragă.

La ce bun

sa vă spun doamnă, aș putea
cum ca privirea dumneavoastră
ce-oricare, temător, și-o vrea
e decât bolta mai albastră
la ce bun?
ați râde doar de vorba mea.

și aș putea, cu glas mai stins
să spun ca-ntreaga-vă făptură
nuri dulci și farmec-n adins

să curgă lacrimi făcură
la ce bun? n-ați crede,
poate, ce v-am zis

apoi, cu-o tulbure simțire
și cu ardoare
v-aș spune că vă port iubire
că, inima-mi, jignită, doare
la ce bun?
o știți cu propria-va fire.

Poezii de Iulia Hasdeu

Minunile globului

Egipt

China

Africa de Sud

Finlanda

Pagină web despre românii din Ungaria
Internet: www.romanul.hu
E-mail: uniunea@romanul.hu

O româncă a câștigat concursul Miss Maxim Worldwide 2006

Cristina Dumitru, reprezentanta României la concursul Miss Maxim Worldwide, a fost desemnată câștigătoare a concursului care a fost organizat de revista Maxim la nivel internațional, după ce s-a aflat în competiție cu finaliste din alte 23 de țări.

Cristina Dumitru a câștigat, astfel, un contract în valoare de 100.000 de dolari și un angajament pe o durată de doi ani cu agenția de modeling din Statele Unite Major Models Management. Cristina s-a înscris la concursul Miss Maxim și a fost selecționată între primele 20 de finaliste. A urmat apoi etapa de votare a publicului, pe site-ul www.maxim.ro, iar voturile cititorilor, cumulate cu cele ale redacției Maxim România, au desemnat-o Miss Maxim România 2006.

A.L.C.

„Moromeții” pe DVD

Regizorul Stere Gulea a lansat pe DVD pelicula realizată în urmă cu aproape 20 de ani, „Moromeții”, pentru a oferi o alternativă celor care i-au piratat filmul de-a lungul timpului.

„Am ținut mult la asta, pentru că, de-a lungul timpului, am văzut că românii de afară, de pe tot globul au apelat la piratări în condiții tehnice proaste (n.r. ale filmului)”, a declarat regizorul Stere Gulea. „Atunci am spus de ce să umble oamenii să găsească soluții de genul ăsta și în condiții tehnice proaste când pot să găsească un DVD relativ acceptabil tehnic”, a completat Gulea.

DVD-ul „Moromeții” a fost lansat în deschiderea

festivalului de scurtmetraj „Where is the love?”, în cadrul căruia au fost prezentate 162 de filme (documentare, animație și ficțiune) în trei săli de cinema din București (Eforie, Cinema Cotroceni și Casa de Cultură a Studenților București), în perioada 16–21 octombrie. Filmul „Moromeții”, ce-i are în distribuție pe Victor Rebengiuc, Dorel Vișan, Mitică Popescu sau Luminița Gheorghiu, a primit în 1988 un premiu pentru interpretare masculină la festivalul de la San Remo și premiul II la festivalul de la Santa-rem, Portugalia.

Stere Gulea a spus și că are în plan un nou proiect de film, cu „un subiect din contemporaneitate”.

Stere Gulea este profesor la Facultatea de Film din cadrul Universității Naționale de Artă Teatrală și Cinematografică „I.L. Caragiale” din București și reprezentantul României la Eurimages. Între 1996–1998 a fost director general al TVR, iar în perioada 1999–2001 președinte al Oficiului Național al Cinematografiei. Regizorul a absolvit Institutul de Artă Teatrală și Cinematografică din București în 1970.

Gulea a regizat „Iarba verde de acasă” (1987), „Vulpe Vânător” (1993), „Stare de fapt” (1995). A câștigat premiul Uniunii Cineaștilor din România în 1991, pentru documentarul „Piața Universității – România”.

Dicționarul Frazelor Moderne

„Războiul împotriva terorismului”, „axa răului”, „9/11” sunt doar unele dintre noile intrări într-un dicționar britanic al frazelor moderne, indicând astfel evoluția limbajului în politica modernă.

Dicționarul – informează Independent Online – este editat de Brewer și se numește Dicționarul Frazelor Moderne, urmând să apară

în librăriile din Marea Britanie începând cu 9 noiembrie 2006.

Multe dintre noile intrări – printre care se mai află „schimbarea regimului” și „strategie de decapitare” – sunt strâns legate de atacurile teroriste de la 11 septembrie 2001 și de invaziile SUA în Irak și Afganistan.

În dicționar apar, de asemenea, și poreclele unor

politicieni, cum ar fi Tony Blair (Tony Bmincinosul, cu referire la premierul britanic Tony Blair) și Dubya (președintele american George W. Bush).

Dicționarul Frazelor Moderne al Brewer a fost publicat pentru prima oară în 1870, având drept scop explicarea rădăcinilor miturilor și zicalor.

R. P.

Fotbal

Liga Campionilor

Real și Lyon sunt prea puternice pentru Steaua

Dacă, după înfrângerea de 0-3 în fața celor de la Lyon toată lumea era încrezătoare, că Steaua va putea bate pe Real Madrid, după înfrângerea cu 1-4, în fața „galacticilor” din Spania dezamăgirea steliștilor este totală și profundă. Elevii lui Cosmin Olăroiu, dacă sunt realiști nu se mai pot gândi decât la obținerea locului trei din grupă, o poziție care ar asigura românilor prinderea primăverii europene, dar numai în cadrul Cupei UEFA.

Filmul unei înfrângeri
durerose

Din păcate încrederea în propriile forțe a rămas doar la nivelul suporterilor și a presei din România. Jucătorii Stelei, parcă și-au uitat în vestiare demnitatea și încrederea în izbândă. Ca o consecință logică a stării de spirit a venit primul gol al madrilenilor, încă în minutul 8 al partidei. Apoi au mai trebuit două goluri ale spaniolilor, ca steliștii să se „trezească” și să joace la capacitatea lor. Dar starea de spirit mai încinsă creată de golul lui Valentin

Badea s-a stins cu totul cu un sfert de ceas înainte de finalul partidei, când Ruud van Nistelrooy și-a arătat clasa printr-un lob, umi-lindu-l pe mult criticatul portar al Stelei. Carlos nu se știe ce a urmărit, ascu-nzându-se între fundașul Goian și propria-i poartă. La fluierul final gazdelor nu le-a rămas altceva decât să se îmbulzească pentru schimbul de tricou cu vedetele de la Madrid.

Declarații

„E mai puțin importantă creșterea echipei, am întâl-

nit o echipă care ne-a fost superioară. Chiar dacă am început bine cu mult entuziasm, am primit gol la acea fază fixă. Păcat că în repriza a doua am echilibrat, dar am făcut din nou erori. La acest nivel erorile le plătești. Trebuie să recunoaștem că au fost superiori”, a spus Cosmin Olăroiu, antrenorul Stelei. Apoi a continuat: „Nu am fost lăsați să ne facem jocul, avem teamă când intrăm pe teren și nu ne putem exprima cum dorim. Ați văzut cu ce ușurință avansa Realul, ce jucători rapizi are în față. Îmi place Lyon ca organizare, Real ca spectacol. Cred că nu suntem încă la nivel de Liga Campionilor, atât de ridicat, am căzut într-o grupă cu două echipe candidate la câștigarea trofeului.” Chiar dacă a mărturisit că

Doar suporterii Stelei erau pe măsura Ligii Campionilor

meciul nu a fost unul capital pentru Real, ci doar unul important, tehnicianul Fabio Capello a recunoscut totuși că această izbândă le-a ridicat moralul elevilor săi în perspectiva derby-ului cu Barça. „Steaua este o formație bună, dificilă, care a alergat mult, a pus presiune pe adversar și a fost

periculoasă la loviturile libere”, au fost cuvintele diplomatice ale antrenorului italian despre formația lui Olăroiu. Următoarea confruntare a Stelei v-a avea loc la 1 noiembrie tot contra lui Real Madrid, dar de data aceasta pe Stadionul „Santiago Bernabeu” din Madrid. Ștefan Crâsta

Gimnastică

România pe locul al doilea

Sportivii din România s-au situat pe un loc superior celui ocupat la ediția precedentă. Săptămâna trecută, după o evoluție mai modestă a echipelor, care n-au reușit să prindă o medalie, Marian Drăgulescu și Sandra Izbașa au salvat onoarea gimnasticii românești la Campionatul Mondial din Danemarca, primul obținând două titluri.

La fete numai Sandra Izbașa a adus ceva

Încă dinaintea plecării la Aarhus, perspectivele nu erau foarte roz. În condițiile în care lotul feminin s-a confruntat cu probleme de sănătate, antrenorul Nicolae Forminte n-a putut conta în lupta pentru medalii

decât pe Sandra Izbașa și pe Steliana Nistor. Într-un fel s-a repetat situația din 2003, când Octavian Belu și Mariana Bitang au format, aproape miraculos, o echipă care avea să domine mai apoi gimnastica mondială. Cu singura diferență că de data aceasta

România nu a mai izbutit să urce pe podiumul Campionatului Mondial la echipe. Clasată de două ori pe podium la această ediție a CM, Sandra Izbașa s-a declarat nemulțumită de metalul medaliilor sale, promițând că va lucra mai mult pentru a-și îmbunătăți evoluția.

Marian Drăgulescu este singurul dublu campion mondial la masculin

Marian Drăgulescu și-a dominat din nou adversarii în finala de la sărituri, așa cum făcuse și la sol. Cele două evoluții ale românului i-au conturat cea de-a șasea medalie de aur mondială. Masa de sărituri și solul și-au împărțit frățește titlurile în cariera lui Marian: trei la sol și tot trei la sărituri. Drăgulescu a primit din partea arbitrilor pentru săritura care îi poartă numele 16,500, iar pentru a doua 16,475. Punctajul final, care i-a lăsat în urmă pe ceilalți, a fost 16,487. Nici la masculin previziunile nu au fost foarte bune înainte de întrecerea mondială, însă Marian Drăgulescu a salvat situația.

Fotbal

Victorie de 5-0 la Micherechi

Meciul de duminică, 22 octombrie, Micherechi-Vest, s-a terminat cu victoria de 5:0 a gazdelor în etapa a 11-a a Campionatului Județean de Fotbal. În fața a 350 de spectatori, micherechenii au început partida foarte slab, lăsând pe adversari să-i preseze în propriul careu de 16 metri,

dar după o suferință de 20 de minute gazdele s-au întremat și au început fabricarea golurilor cu o lovitură de la 11 metri. Această victorie de golaveraj mare se datorează marcatorilor Pătca (portarul echipei) min. 22, Barcsy min. 30, 51, Karakas min. 72, și Semjéni min. 84. Gh. Netea

TVR 1

Luni 30 octombrie

6.00 Jurnalul TVR 7.00 Serial. Justiție militară 8.00 Cinemaniaci (R) 8.30 Desene animate 9.20 Izolați în România 9.30 Vreau să fiu... cu Itsy și Bitsy (R) 10.10 Surprize, surprize... (R) 12.45 Integrame despre integreare 13.00 Jurnal TVR 14.30 Kronika. Emisiune în limba maghiară 16.00 Jurnalul TVR 16.15 Sănătate pentru toți! 17.00 Dis-de-seară 18.00 Jurnalul TVR 19.15 Reflector 19.45 Iartă-mă 21.10 Izolați în România 21.45 Jurnalul TVR 22.05 Prin plan 22.45 Nocturne 23.30 Serial. Viața ca-n filme.

Marți 31 octombrie

6.00 Jurnalul TVR 7.00 Serial. Justiție militară 8.00 Parteneri de week-end (R) 8.30 Dese animate 9.25 Izolați în România 9.35 Joaca de-a poveștile (R) 10.05 Nocturne (R) 10.50 Celebritățile timpului tău 11.00 Dis-de-seară (R) 12.00 Serial. Cory și restul lumii 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 14.30 Oglinda retrovizoare 15.00 Kronika. Emisiune în limba maghiară 16.00 Jurnalul TVR 16.15 Impas 17.00 Dis-de-seară 18.00 Jurnalul TVR 19.15 Film. Luther 21.35 Celebritățile timpului tău 21.45 Jurnalul TVR 22.05 Prim plan 22.45 Dinastia 23.30 Serial. Viața ca-n filme.

Miercuri 1 noiembrie

6.00 Jurnalul TVR 7.00 Serial. Justiție militară 8.00 Dinastia 8.30 Dese animate 9.25 Izolați în România 10.05 Lumea citește! (R) 11.00 Dis-de-seară (R) 12.00 Serial. Cory și restul lumii 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 14.30 Oameni ca noi 15.00 Conviețuiri 16.00 Jurnalul TVR 16.15 Pe ce dăm banii? 17.00 Dis-de-seară 18.00 Jurnalul TVR 19.15 Serial. La urgență 20.15 Ochiul magic 21.15 Un european ca mine 21.45 Jurnalul TVR 22.05 Prim plan 22.45 Cultura libre 23.30 Serial. Viața ca-n filme.

Joi 2 noiembrie

6.00 Jurnalul TVR 7.00 Serial. Justiție militară 8.00 Reflector 8.30 Desene animate 9.25 Izolați în România 9.35 Supertrupa (R) 10.05 Cultura libre (R) 11.00 Dis-de-seară (R) 12.00 Serial. Cory și restul lumii 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 14.30 Akzente. Emisiune în limba germană 16.00 Jurnal 16.15 Povești întunecate 17.00 Dis-de-seară 18.00 Jurnalul TVR 19.30 Fotbal: Dinamo-Besiktaş 21.30 Minutul 91 22.00 Jurnalul TVR 23.10 Film. Marnie.

Vineri 3 noiembrie

6.00 Jurnalul TVR 7.00 Serial. Justiție militară 8.00 Rrom european 8.30 Desene animate 9.25 Izolați în România 9.35 Meseria, brătară de aur (R) 10.05 Garantat 100% (R) 11.00 Dis-de-seară (R) 12.00 Serial. Cory și restul lumii 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 14.30 Tribuna partidelor parlamentare 15.00 Parlamentul României 16.00 Jurnalul TVR 16.15 Interes general 17.00 Dis-de-seară 18.00 Jurnalul TVR 19.15 Stele de... 5 stele 20.50 Serial. Lost: Naufragiați 21.45 Jurnalul TVR 22.05 Lumea citește! 23.10 Film. Cu capul înainte.

Sâmbătă 4 noiembrie

6.00 Film. Duma și prietenii 7.30 Celebritățile timpului tău 7.40 Desene animate 8.30 Vreau să fiu... cu Itsy și Bitsy 9.00 Joaca de-a poveștile 9.30 Elefantul cu bulină 10.00 Cartea europeană 11.00 Meseria, brătară de aur. 11.35 O vedetă... populară 13.00 Jurnalul TVR 13.20 Serial. La Urgență 14.20 TVR 50. 15.00 Revoluții eșuate 16.00 Efectul MG 16.30 Cinemaniaci 17.00 Telenciclopedia 18.00 Jurnalul TVR 19.10 Surprize, surprize... 20.50 Jurnalul TVR 21.10 Surprize, surprize... 22.45 Film. Locotenentul Mc Q în acțiune.

Duminică 5 noiembrie

6.00 Universul credinței 7.00 Semne 7.30 Desene animate 8.30 Supertrupa 9.00 Numai cu acordul minorilor 10.35 **Viața satului** 12.00 Săptămâna politică 13.00 Jurnalul TVR 13.20 Supermarket de divertisment 15.00 Serial. Justiție militară 16.00 Parteneri de week-end 16.35 Tezaur folcloric 18.00 Jurnalul TVR 19.30 Fotbal: Ceahlăul-Steaua 22.10 Garantat 100% 23.10 Film. Tata și restul.

Viața satului

TVR 2

Luni 30 octombrie

6.00 ABC... de ce? (R) 6.30 Serial. Noile aventuri ale fetei oceanului 7.00 Top 7. (R) 8.00 Coolmea distracției (R) 9.00 Tonomatul DP2 10.30 Ce bine e! (R) 11.30 Poftă bună! (R) 12.00 Romania underground (R) 13.00 ABC... de ce? 13.30 Serial. Cutia fantastică 14.00 Împreună în Europa 15.00 Jurnalul TVR 15.30 E Forum 16.00 Serial. Oculul Pământului în 80 de zile 17.00 Ochiul științei 17.35 Serial. Caracatița 18.25 Tribul. Documentar 19.00 EU-RO Case 19.30 Lumea de aproape 20.00 Ora de știri 21.10 Film. Miliardul lui Bailey 23.20 Desene animate.

Adriana Muraru la „Ora de știri”

Marți 31 octombrie

6.00 ABC... de ce? (R) 6.30 Serial. Noile aventuri ale fetei oceanului 7.00 Ochiul științei 8.00 Serial. Oculul Pământului în 80 de zile 9.00 Tonomatul DP2 10.30 Serial. Caracatița (R) 12.00 Zestrea românilor (R) 13.00 ABC... de ce? 13.30 Serial. Cutia fantastică 14.00 Împreună în Europa 15.00 Jurnalul TVR 15.30 Tribuna partidelor parlamentare 16.00 Serial. Doctor Who 17.00 La plimbare prin Europa 17.30 Serial. Caracatița 18.25 Școala părinților 19.00 Jobbing 19.30 Arta supraviețuirii 20.00 Ora de știri 21.10 Film. Oneghin 23.30 Desene animate.

Miercuri 1 noiembrie

6.00 ABC... de ce? (R) 6.30 Serial. Noile aventuri ale fetei oceanului 7.00 La plimbare prin Europa 8.00 Serial. Doctor Who 9.00 Tonomatul DP2 10.30 Serial. Caracatița (R) 11.25 Școala părinților (R) 12.00 Omul între soft și moft (R) 13.00 ABC... de ce? 13.30 Serial. Cutia fantastică 14.00 Împreună în Europa 15.00 Jurnalul TVR 15.30 E Forum 16.00 Serial. Doctor Who 17.00 Povești de la palat 17.35 Serial. Caracatița 18.25 Cum să nu ne îmbrăcăm 19.00 Bugetul meu 19.30 Bazar 20.00 Ora de știri 21.10 Film. Bab' Aziz, prițul care își contemplă sufletul 23.00 Transfer 23.30 Desene animate.

Joi 2 noiembrie

6.00 ABC... de ce? (R) 6.30 Noile aventuri ale fetei oceanului 7.00 Povești de la palat 7.30 Serial. Cutia fantastică (R) 8.00 Serial. Doctor Who 9.00 Tonomatul DP2 11.30 Cum să nu ne îmbrăcăm? (R) 12.00 Bugetul meu (R) 13.00 ABC... de ce? 13.30 Serial. Cutia fantastică 14.00 Împreună în Europa! 15.00 Jurnalul TVR 15.30 Tribuna partidelor parlamentare 16.00 Serial. Doctor Who 17.00 Lecția de... sănătate 17.35 Serial. Caracatița 18.25 Cățiva pași spre un management mai bun 19.00 Mogulii rusiei de azi 20.00 Ora de știri 21.10 Film. Tsunami – Teroare în Marea Nordului 23.30 Desene animate.

Vineri 3 noiembrie

6.00 ABC... de ce? (R) 6.30 Serial. Noile aventuri ale fetei oceanului 7.00 Lecția de... sănătate 8.00 Serial. Cutia fantastică 9.00 Tonomatul DP2 10.30 Serial. Caracatița 11.25 Cățiva pași spre un management mai bun (R) 12.00 Motomagia (R) 13.00 ABC... de ce? 13.30 Serial. Cutia fantastică 14.00 Împreună în Europa! 15.00 Jurnalul TVR 15.30 Hollywood reporter 16.00 Serial. Doctor Who 17.00 Lecția de management 17.35 Serial. Caracatița 18.25 Lecții de supraviețuire 19.00 D'ale lui Mitică 20.00 Ora de știri 21.10 Campionatul de comedie 21.40 Planeta Moldova 22.10 Coolmea distracției 23.10 Serial. Mica Britanie.

Sâmbătă 4 noiembrie

6.00 Pescar hoimar (R) 6.30 Secretele unei afaceri 7.30 Megatehnicus 8.00 D'ale lui Mitică (R) 9.00 Natură și aventură 9.30 Ulița spre Europa 10.00 Proiect IT 10.30 Jobbing (R) 11.00 Lumea azi 11.30 Atlas 12.00 Serial. Stargate Atlantis 13.00 Fotbal: Poli Timișoara-Farul Constanța 15.00 Bazar (R) 15.30 De la carte la film 16.00 Via sacra 17.00 Serial. Miracole 18.00 Planeta Pământ 18.50 Europa altfel 19.05 Serial. Andromeda 20.00 Ora de știri 21.10 Film. Talentatul domn RIPLEY.

Duminică 5 noiembrie

6.00 Serial. Miracole (R) 7.30 Zestrea românilor 8.00 Ferma 9.00 Pescar hoinar 9.30 Ulița spre Europa 10.00 Motomagia 10.30 Sport extrem 11.00 Generația hip-hop 13.00 Ce bine e! 14.00 Poftă bună! 14.30 Arta supraviețuirii (R) 15.00 Top 7 15.30 Dincolo de hartă 16.00 Serial. P.S. Te iubesc 18.00 Serial. Farmece 18.00 Misterele din Rennes-le-Chateau 19.00 Rromii 19.30 Omul între soft și moft 20.00 Ora de știri 21.10 Mari seriale. Întoarcere la Brideshead 22.10 Film. Stăpânul zodiacului.

ÎN LIMBA MATERNĂ

emisiune radiofonică în limba română

30 OCTOMBRIE, LUNI (Adam Bauer)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.00: Montaj de muzică populară 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Încheiere

31 OCTOMBRIE, MARȚI (Petr Cîmpian)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Încheiere

1 NOIEMBRIE, MIERCURI (Iulia Kaupert)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11:15: Comentariul săptămânii (Al. Ardelean) 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Sport – rubrica lui Adam Bauer 11.53: Avangpremiera „Ecranul Nostru” 11.55: Încheiere

2 NOIEMBRIE, JOI (Petr Cîmpian)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 11.00: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.20: Nota săptămânii de Edda Illyés 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.45: O șansă istorică: Uniunea Europeană 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere

3 NOIEMBRIE, VINERI (Iulia Kaupert)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Revista presei „Foaia românească” 10.55: Avangpremiera „Ecranul Nostru” 11.00: Magazinul Vârșnicilor 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere

4 NOIEMBRIE, SÂMBĂTĂ (Adam Bauer)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 14.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 15.00: Party Time – magazin de muzică ușoară 15.00: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 15.58: Încheiere

5 NOIEMBRIE, DUMINICĂ (Adam Bauer)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.35: Sinteza știrilor săptămânii 14.45: Retrospectiva săptămânii (spicuiri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 15.00: Magazinul „Lumea femeilor” (reluare) 15.30: Emisiune religioasă baptistă 15.55: Încheiere

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

În fiecare seară, între orele 19.00–19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe țară. Sumarul acesteia este compus din actualitățile zilei și reportaje, interviuri din viața comunității noastre, respectiv relatări din viața școlilor românești.

Emisiunea de seară, difuzată pe țară, în afară de frecvențele de 66,29 MHz și 66,14 MHz, poate fi ascultată și pe undele occidentale, pe frecvențele locale ale studiourilor regionale.

Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio Debrețin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Ecranul nostru

1 noiembrie 2006 (mtv ora 13.30)

Reluare: 3 noiembrie 2006 (m2 ora 14.30)

Programul prevăzut pentru

săptămâna viitoare:

Emisiunea în Limba Română a Televiziunii Maghiare va prezenta un nou episod din serialul profesoarei Mihaela Bucin, care va vorbi, de această dată, despre vestitul haiduc din istoricul Micherechiului, Bologu'. În a doua parte a programului veți vedea o discuție cu noua directoare a Institutului Cultural al României la Budapesta, Brândușa Armanca.

Realizator: Aurel Becan

PROGRAMUL TVR TIMIȘOARA

Interval orar 16.00-18.00, pe frecvența TVR2

Luni, 30 octombrie 2006

15.30–16.00 Cronica germană (em. în lb. germană) 6.00–16.30 Universul culturii 16.30–17.00 Ediția de Vest 17.00–17.30 Jurnal regional.

Marți, 31 octombrie 2006

15.30–16.00 Tribuna partidelor parlamentare 16.00–16.55 De la om la om 16.55–17.00 Calea Europei 17.00–17.30 Jurnal regional.

Miercuri, 1 noiembrie 2006

15.30–16.00 Panoramic sud-vest 16.00–16.45 Viața la țară 16.45–17.00 Dialog spiritual 17.00–17.30 Jurnal regional.

Joi, 2 noiembrie 2006

15.30–16.00 Tribuna partidelor parlamentare 16.00–16.15 Exclusiv 16.15–17.00 3 sfertul academic 17.00–17.30 Jurnal regional.

Vineri, 3 noiembrie 2006

15.30–16.00 Orizonturi sârbești 16.00–16.55 Punctul pe i 16.55–17.00 Să ne-auzim vorbe 17.00–17.30 Jurnal regional.

Sâmbătă, 4 noiembrie 2006

16.00–16.30 X-tra 16.30–16.45 Sănătatea 16.45–17.45 În prelungiri 17.45–18.00 Jurnal regional.

Duminică, 5 noiembrie 2006

16.00–17.00 Cântecul de acasă 17.00–17.30 Drumuri aproape 17.30–18.00 Amintiri necesare.

DEX
online

Dicționare ale limbii române

www.dexonline.ro

Emisiunea în limba română

24 de ore din 24

www.rrr.ro

Spiritul căutat nu este disponibil momentan. Lăsați un mesaj după semnalul sonor.

Unitate prin diversitate
Uniunea Europeană

Întrebări, teme permanente:

- ❖ Ce ne așteaptă în Uniunea Europeană
- ❖ Aderare – avantaje și dezavantaje
- ❖ Euroregiune – colaborare transfrontalieră
- ❖ Cetățean european – multiculturalitate, multilingvism

Program radiofonic: 30 octombrie, luni – ora 19.00

– Kossuth URH: 66,29 MHz și 66,14 MHz

– Frecvențele posturilor teritoriale

A fost întrebarea doamnei **Livia Iuhás Nagy**, după ce s-a îmbrăcat cu hainele din „fetițe”, haine moștenite de la bunica ei și pe care le păstrează cu multă dragoste, având o frumoasă colecție de veșminte din portul popular. Într-un număr mai vechi al revistei noastre am mai scris despre această țărancă din Chitighaz, iubitoare a frumosului, a cărei casă arată ca un muzeu. Păstrează cu mult drag lucruri de valoare, țesute de mama, bunica și străbunica ei. Printre minunatele lucruri pe care le găsim la dânsa fac parte și păturile alese, din lână, ale bunicii ei, țesute în urmă cu peste o sută de ani. În zilele noastre, nana Livia încearcă să repună la loc de cinste arta țesutului manual, apanaj al familiei sale. Este o pricepută țesătoare în război, și nu numai atât: are o mare pasiune de a coase goblen, dispunând de o frumoasă colecție.

– Din ce piese consta un costum femeiesc pe vremuri?

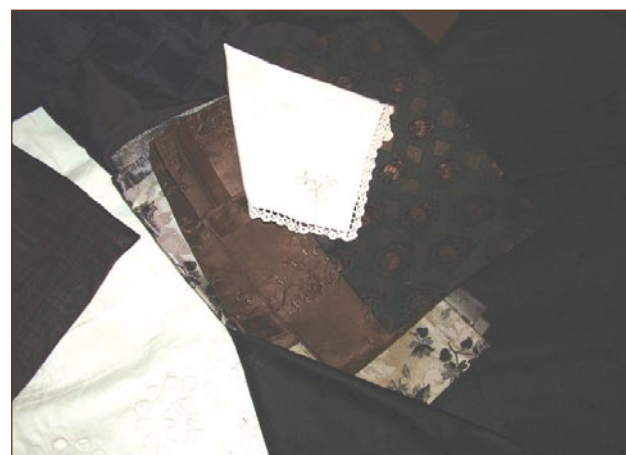
– În general, costumele femeiesc erau compuse din cămașă, 2–3 rânduri de poale și fota, „rochia” îi zicem noi și „zadia” (șorțul). Femeile purtau pe cap diferite învelitori, dintre care se disting prin frumusețea lor maramele, foarte fine, lucrate cu fir de mătase. La noi, la Chitighaz le mai zice și „cârpă”. La femei deosebirea consta în schimbarea gâtului capului, care diferă în cazul fetei nemăritate, care aveau capul descoperit sau purtau „cârpă” de culoare deschisă. Odată căsătorită, fata nu mai avea voie să fie cu capul dezvelit și purta numai învelitoare neagră. Și eu am în colecția mea câteva. Mai am „cârpă” de iarnă, din lână, iar cea de vară, cu fir de mătase, are peste o sută de ani. O păstrez de la bunica mea. Cu acestea ne înveleam peste umeri.

– Cămașa constituia prin ornamentație și cromatică cea mai importantă piesă de vestimentație femeiască. Știi să-mi spunei de ce?

– Cămașile erau întotdeauna strânse pe lângă gât, mai largi și cu mâneci scurte. Acestea se luau pe dedesubtul hainelor și la gât era frumos cusută, brodată, cu „tazle” sau „cipcă”. Vara se mai purta cămașa cu mânecă scurtă, „spătoi” îi ziceam noi. Această cămașă avea pe umeri și în spate o bucată de material dreptă și de ea era încrețită cu mâna partea de mai jos a cămășii care era mai largă. Mai sunt cămașile cu mânecă lungă, care de la brâu erau făcute cu pături. Principalele decorații ale costumului femeiesc pot fi găsite în jurul gâtului, pe umeri (altița), pe mâneci, pe piept și pe marginea poalelor. Aceste motive erau cusute de fete și femei, în general iarna, când era gata munca câmpului.

Fiecare fată își cosea sau broda veșmintele. Tare mult au muncit femeile mai demult și tot ce și-au adunat, au făcut-o cu mare trudă. Majoritatea hainelor le-au făcut din lână pe care o torceau iarna, din în și din cânepa pe care o prelucrau cu propriile mâini. De aceea au avut femeile mai multă grijă de lucrurile pe care le-au agonisit cu trudă. De exemplu, hainele bune ale fetelor erau o dovadă că știau să coasă și să țasă, condiție foarte importantă pe vremea aceea, mai ales pentru căsătorie.

– Nană Livie, și dumne-

voastră ați purtat astfel de haine în tinerețe?

– Eu nu am umblat în port cu poale, doar când am fost fată îmi luam aceste frumoase haine la „joc”. Când am fost mică, mama îmi cosea rochii întregi, mai largi, ca să fie bune mai mult timp. Purta și fuste crețe la brâu, dar poale și sumne nu. Mama mea și-a schimbat portul în anul

1959, când multe femei din sat și-au făcut rochii întregi, câteodată din lipsă de material a stricat fustele mai largi făcând rochii din acestea. Cum a trecut timpul, au îmbrăcat tot mai mult haine orășenești și au dat uitării hainele de demult. Nu mai port nici eu rochii largi și crețe la brâu cum era atunci, dar de aceea și acum îmi sunt foarte dragi.

– Majoritatea femeilor după ce și-au schimbat hainele nu le-au mai păstrat pe cele de demult. Cum se face că dumneavoastră ați păstrat aceste haine atât de atent?

– Știu că mama și bunica mea și le-au făcut cu multă trudă. Eu le păstrez toate lucrurile și le îngrijesc cu multă dragoste. Cu toate că nu folosesc aceste straie, mi-s tare dragi și le păstrez cât eu voi trăi și știu că le vor griji și copiii și nepoții, dacă eu nu voi mai fi. Tare demult îmi doresc să le îmbrac, poate pentru ultima dată, dar acum pregătindu-le le-am călcat cu atâta dragoste. Eu mă îmbrac cum e moda acum, dar sunt mândră că sunt româncă și aceste haine cusute de mâinile mamei și ale bunicii sunt lucruri de mare preț pentru mine.

A.L.Crișan